BUDAPEST, 1940 LXII. ÉVFOLYAM, 197. (20.223) SZÁM SZOMBAT, AUGUSZTUS 31

Előfizetési ára 1 hóra 2 pengő 50 fillér. Két hóra 5 pengő. Negyedévre 7 pengő 50 fillér. Félévre 15 pengő. Egy évre 30 pengő. Egyes szám ára hétköznap 8 fill., vasárnap 12 fillér (a pályaudvarokon is)

PESTI HIRLAP

Szerkesztőség: Vilmos császár-ut 78. Telefon 112-295. Főkiadók: Vilmos császár-ut 78. Tel. 112-295. Erzsébet-körut 1. Tel. 135—296. Szinházjegy- és utazási iroda: V., Vilmos császár-ut 78. Tel. 112-295.

Visszatért a Székelyföld, Kolozsvár, Nagyvárad, Marosvásárhely

Hitler és Mussolini igazságot szolgáltattak Magyarországnak

A német-olasz döntőbiróság 45 ezer négyzetkilométer területet, 2·4 millió lakost itélt vissza az anyaországnak — A visszacsatolt területeket a románok kötelesek 14 nap alatt kiüriteni és rendes állapotban átadni — A magyar és a román kormány a döntés végrehajtására kötelezte magát — A történelmi nap eseményei a bécsi Belvedere-palotában — Ribbentrop: „A Dunamedence függőben lévő utolsó területi kérdése megoldódott" — Ciano: „Az együttműködés uj korszaka nyilik meg Magyarország és Románia között"

Nagy lelkesedéssel fogadta a nemzet a Bécsből hazatért magyar államférfiakat

1940 augusztus 30 — ez az uj magyar történelmi dátum, vörösbetüs napja a Trianon elleni küzdelemnek, a méltatlanul megalázott és kirabolt nemzet igazságharcának 1938 november 2: az első belvederei döntőbiróság határozatának napja, amely visszajuttatta hozzánk a Duna északi partját és a Felvidék déli, magyarlakta részeit. 1939 március 14: a Kárpátalját visszaszerző magyar hadak megindulásának napja. Dicsőséges határkövei az uj honfoglalásnak, a magyar igazság hóditó diadalutjának.

A mai napon Csonka-Magyarország omladozó határain innen és tul minden magyar szeme nedves volt az örömkönnyektől, amikor a belvederei döntés hire hozzá érkezett. És minden magyar ajkról boldog, megkönnyebbült sóhaj szállott föl. Sok-sok millió magyar sok-sok millió sóhaja mint láthatatlan és hallhatatlan háladó imádság szállt föl a viharos szelek szárnyán nyargaló felhőkkel tarkázott égboltra, hogy alázatosan köszönetet mondjon a Mindenhatónak a mai nap öröméért, a magyar szenvedésnek, magyar kitartásnak, magyar bizakodásnak adott elégtételért. Azért, hogy husz esztendő óta nem hiába ismételgették a magyar ajkak a magyar imádságot: „Hiszek egy isteni örök igazságban!" És ezzel egyidejüleg áradt a magyar szivek hálája azok felé a férfiak felé, akik az isteni igazságszolgáltatás földi eszközei voltak. A két baráti nagyhatalomnak, a Német-Birodalomnak és Olaszországnak dicsőséges és nagyszerü vezérei: *Hitler* és *Mussolini* voltak a főmotorjai azoknak az erőknek, amelyek a magyar vágyak fokozatos teljesüléséhez vezettek. A *Führer* és a *Duce* a lángelméjü emberek ösztönös megsejtésével tudta, hogy miközben saját nemzete természetes jogaiért küzd, a világ tartós békéjét szolgálja, ha nem felejtkezik meg a párisi békeműben megrabolt kisebb nemzetek igazságáról sem. Két fiatalos erővel feltörekvő nagy nemzet jogérzete és igazságossága szólalt meg az ő szavaikkal, amikor Magyarország követeléseinek is hangot adtak és az egész világ előtt elfogadták a magyar álláspontot: nem lehet Európa megbékélését és állandó nyugalmát biztositani anélkül, hogy legalább a legkirívóbb és legfájdalmasabb magyar sérelmeket ne orvosolnák. Az ő munkájuk volt az első belvederei döntés. Az ő fellépésük tette lehetővé, hogy a magyar hadsereg dicsőséges fegyverei hihetetlen rövid idő alatt visszaszerezték Kárpátalját. És ők voltak a második belvederei döntésnek is az épitőmesterei. Ezt sohasem fogja a magyar nemzet elfelejteni.

Ugyanakkor hálás szivvel kell fordulnunk azok felé, akik a magyar igazságharcnak idehaza voltak a vezetői és irányitói. Elsősorban *Horthy Miklós kormányzó urunk*, minden magyarok vezére felé, aki a gyász és megpróbáltatás évtizedei alatt a magyar akaratot és a magyar reménységet olyan méltóan képviselte. Föl akarjátok mérni azt az emelkedést, amelyet Magyarország az ő bölcs kormányzása alatt megfutott? Emlékezzetek vissza a trianoni szerződés megkötésének sötét időszakára, a nemzet ájult elesettségére, elhagyatottságára, kétségbeesésére, azután forditsátok vissza figyelmeteket a mai örömnapra. Ő volt az, aki a legszomorubb napokban a magyar lelkekből elűzte a kétségbeesést. Ő volt az, aki Szegedről elindulva, a csonkaország szomoru fővárosába a magyar hadsereg magvával együtt elhozta a reménységet. Ő volt az, aki két évtized alatt összegyüjtötte és összefogta a nemzet erőit. Ő volt az, aki ismét nemzetet alkotott a magyarból, történelmi hivatását átérző államot a széteső országból. Elsősorban neki köszönhető, ha a magyar lélek rögtön megértette, hogy semmi sem veszett el, ha önmagát el nem veszíti, hogy pillanatnyi előnyökért, álbarátok csábitó szirénhangjáért nem szabad föláldozni a jövő reménységét, nem szabad olcsón elkótyavetyélni a jussunkat, megnyugvásunkkal megpecsételni és szentesiteni a ránk rótt barbár itéletet. A nemzet megértette ezt és *Apponyi Albert* szavával adott először hangot álláspontjának Párisban a győzők itélőszéke, a világ térképét össze-vissza szabdaló béketanács előtt abban a hires beszédében, amelyben a békefeltételek átvétele után összefoglalta a magyar igazság lényegét. Apponyi hires beszédétől, a magyar békedelegáció nehéz munkájától töretlen a vonal a belvederei döntésekig, a legkirívóbb magyar sérelmek eltüntetéséig. A közbeeső husz esztendő alatt nem volt magyar kormány, amelyik minden csábitással, minden fenyegetéssel dacolva ne állt volna a leghatározottabb visszakövetelés álláspontjára. Ennek a töretlen vonalnak a folytonosságát semmi sem teheti szemléltetőbbé, mint az, ha *Teleki Pál* felé fordulunk. Ő is ott volt Apponyi mellett Párisban, a magyar delegációban. Az ő szakértelme és fáradhatatlan munkaereje főszerepet játszott az elvakult győzők értelmét ébresztgető magyar jegyzékek gyártásában. Most pedig az Isten különös kegyelméből ismét csak itt van a husz évvel ezelőtt elkövetett igazságtalanságok fokozatos jóvátételénél, az uj itélkezőknek ő szolgáltatja a leghatásosabb és meg nem cáfolható érveket. Amióta megingott a föld körülöttünk és megkezdődtek Európa egymást követő válságai, az ő bölcsessége irányitja Magyarország belső és külső politikáját. Nehéz időkben könnyü hibázni, pedig ilyen korszakban egy ballépés nyomában halál járhat és katasztrófa. Ha Magyarország történelmének legkényesebb korszakában, a véres harcok közepette vajudó Európa egyik legveszélyesebb pontján mindezideig nemcsak elkerülte a bajt és a veszedelmet, hanem tovább haladhatott az országépités utján, abban főrésze van a Kormányzó Urunk első munkatársának, *Teleki Pál* miniszterelnöknek. Igazságtalanság volna azonban, ha utána rögtön nem értékelnénk kellőképpen az ő külügyminiszterét, gróf *Csáky Istvánt* is, aki lélekben összeforrva dolgozik együtt a kormány elnökével és a nagyszerü diplomata ügyességével és tapintatával szolgálja a nemzeti célok megvalósitását.

Az ő érdemük, éppen ugy, mint két év előtt az első belvederei döntés idején, most is, hogy — amikor másodszor került rá a sor és a *Führer* külügyminisztere: *Ribbentrop* és a *Duce* külügyminisztere: gróf *Ciano* mint döntőbirák érvényesitették szavukat Magyarország igazságkövetelésével kapcsolatban —, a birák teljes jelentőségében és teljes tisztaságában látták maguk előtt a magyar problémát. A német és az olasz külügyminiszter a történelem előtt viselt felelősség komolyságával és nemes igazságérzettel mérlegelték az érveket.

A bécsi döntés szükségszerüsége az egész világ szemében nyilvánvaló. Magyarország ellen ma már nem lehetne közfelháborodás nélkül elkövetni azt az igazságtalanságot, amelyet Trianonban elkövettek ellene. Husz esztendővel ezelőtt a világ igen keveset tudott Magyarországról s azt a keveset is, amit tudott, rosszul tudta. A bennünket érdeklő kérdéseket ellenségeink szemüvegén keresztül nézte a világ. Ma azonban már meglehetősen tisztán látja Magyarország helyzetét és a magyar visszakövetelések jogosságát. Mulasztás volna, ha a mai örömnapon elfelejtkeznénk azokról, akik ezt az örvendetes változást a világ közvéleményében előidézték. Azoknak a munkájáról, akik husz esztendő óta hangyaszorgalommal és kifogyhatatlan türelemmel hirdették a magyar igazságot s a nagy világnyelveken szüntelenül folytatták a felvilágositás munkáját. Ha ma az egész olasz és az egész német nemzet helyesli azt az eredményt, amelyre Ribbentrop és Ciano miniszterek Bécsben eljutottak, ebben főrésze volt a felvilágositóknak, akik a német és az olasz nemzetet a magyar problémákról felvilágositották. És ha ma a francia Temps és az angol Times is szükségesnek tartja a Trianon revizióját, jogos feltevés az, hogy Németország és Itália ellenségei is érthetőnek és jogosnak tarthatják a német és olasz államférfiak határrendezését, ebben is főrészük van a felvilágositóknak, a magyar igazságharc katonáinak.

Ilyen gondolatok gomolyognak a magyar agyvelőkben a mai örömnapon, amikor számbavesszük visszaszerzett kincseinket. Kolozsvár a nemes katedrálissal, Mátyás király gyönyörü szobrával, a szépstilusu főnemesi palotákkal, a pezsgő életü Nagyvárad, a gyönyörü székelyföld szivós kemény népével, faragott székely kapuival, havasaival, Rónaszék és Sugatag a sóbányákkal, Marosvásárhely, Zilah, Dés, Máramarossziget, Nagybánya és a többi drága város, a zugó erdők, lankás havasi legelők, gyümölcsös kertek, szőlők, szántók sokasága, milyen drága mindegyik a szivünknek, milyen csodálatosan szép megvalósult álom, hogy ujra a keblünkre ölelhetjük őket! És a rab

magyarok, akik huszonegy esztendeje szenvedtek és most egyszerre megérkeztek a megváltáshoz. Hogyan mutassuk ki nekik örömünket és szeretetünket? Hogyan fejezzük ki nekik hálánkat azért, hogy hiven és keményen kitartottak magyarságuk mellett? És azok a lakosok, akik a visszakapott területen élnek, de nem magyarul beszélnek, akik, reméljük, még emlékeznek Szent István birodalmára, az együtt töltött napokra, a közös történelmi multra, közös harcokra, közös reménységekre és közös szenvedésekre: megértik-e, hogy mint szerető testvérek várjuk őket és legszebb reményünk az, hogy ők is a visszakapott hazát lássák abban az országban, amelynek a határai közé visszatértek?

A nagy örvendezésben természetesen nem felejtkezhetünk meg azokról a magyarokról, akik az uj határmegvonás után is Magyarországon kivül maradtak. Nehéz sors az övék, amelyet egy magasabb célért kell viselniök. De jogos a reménységünk, hogy ezeknek a magyaroknak is jobb lesz ezentul a dolguk, már csak azért is, mert — igy reméljük — Magyarország és Románia viszonya is egészen más lesz, mint amilyen a multban volt. Jogos az a várakozásunk, hogy a magyar-román határ rendezésével a feszültség megszünik. Magyarország és Románia, ez a két ország, amelynek annyi közös érdeke van, a jövőben sokkal barátságosabban rendezheti egymáshoz való viszonyát, mint a multban tehette, amikor elválasztotta őket a trianoni igazságtalanság árnyéka. Az uj határok között megrajzolt Romániában is lesznek magyar kisebbségek. De a jövőben Magyarországon is lesz egy számottevő román kisebbség. Ha már a történelem fejlődése összekeverte és egymás mellé rendelte véreinket, találjuk meg a módját, hogy békében és megértésben élhessünk egymás mellett és erőinket összefogjuk olyan célok szolgálatára, amelyek közös érdekeinket szolgálják.

Igy történt . . .

1940 augusztus 30: a Belvedere palotában

Bécsből jelenti a MTI kiküldött tudósitója:

A magyar delegáció délután a Bristol-szállóban várakozott. Két óra után ujabb intézkedés történt. 14 óra után 10 perccel megérkezett a szállodába *Erdmannsdorff Ottó* budapesti német követ és közölte, hogy *a delegációk körülbelül 10—15 perc mulva indulnak a Belvedere-palotába.* Ekkor már köztudomásuvá vált, hogy *Ribbentrop* német birodalmi külügyminiszter és gróf *Ciano* olasz külügyminiszter 14 órakor kiséretükkel együtt a Belvedere-palotába hajtattak.

A magyar delegáció 14 óra 20 perckor indult el a Bristol-szállóból a Belvedere-palotába. *A szálloda előtt nagy tömeg várakozott, hogy szemtanuja legyen a delegáció elvonulásának.* A szálloda előtt felsorakozott és az utvonal mellett elhelyezkedett tömeg többször *lelkesen tüntetett a magyar delegátusok mellett.* A szálloda előtt már hosszu ideje várakozó tömegből igen sokan fényképfelvételeket is készitettek.

Gróf *Csáky István* külügyminiszter a magyar delegáció vezetője, diplomata-egyenruhában volt, mig gróf *Teleki Pál* miniszterelnök és a delegáció tagjai fekete zakó-ruhát öltöttek.

Néhány perc mulva a gépkocsisor bekanyarodott a Belvedere-palota főbejáratán át a palota gyönyörü előkertjébe.

Ribbentrop és Ciano üdvözli a Belvedere-palotába érkező magyar államférfiakat

A Belvedere-palota ormán horogkeresztes zászlót lengetett a hüvös, esős szél. A kapu bejárata mellett az őrség feszesen tisztelgett s a történelmi nevezetességü gyönyörü barokk-palota előtt felállitott diszszakasz fegyverbe állott, amikor a magyar delegáció kocsijai begördültek a palota fedett feljárójára. A palota termei ekkor már zsongtak a minden rendü és rangu funkcionáriustól. A német és olasz katonai és pártegyenruha szines forgataga kápráztatta el az érkezőket már a lépcsőházban. A tágas lépcsőházban a két oldalt felfutó lépcső felső végén *Ribbentrop* német birodalmi külügyminiszter és gróf *Ciano* olasz külügyminiszter várta a magyar delegációt. *Ribbentrop német külügyminiszter melegen üdvözölte gróf Teleki Pál miniszterelnököt és gróf Csáky István külügyminisztert s a napbarnitott arcu gróf Ciano olasz külügyminiszter is igen szivélyesen köszöntötte őket.* A német és olasz külügyminiszter külön üdvözölte a magyar delegáció minden egyes tagját.

A delegációt báró *Dörnberg* követ, a birodalmi külügyminisztérium protokollfőnöke kisérte fel a delegációk számára rendelkezésre bocsátott szalonba. A közbenső termekben foglaltak helyet a német birodalom legfőbb hatóságainak vezetői, a Reichswehr és a párt legfőbb funkcionáriusai. Ott voltak *Baldur von Schirach* birodalmi vezető, Bécs birodalmi helytartója, *Gauss* német birodalmi külügyminisztériumi államtitkár, *Stülpnagel* vezénylő tábornok, *Hirschhauer* tábornok és még igen sok más előkelőség.

A magyar delegációt ugyanabba, a palota nyugati szárnyán levő kerek sarokterembe vezették, ahol annakidején, 1938 november 2-iki bécsi döntés alkalmával tartózkodott.

Közben a magyar delegáció után *megérkezett a Belvedere-palotába a román delegáció is.*

Általában a külsőségek csaknem teljesen azonosak voltak a legutóbbi bécsi döntés külsőségeivel. Itt, ebben az arany-diszitésü zöld szalonban várakozott a magyar delegáció.

Az Arany-teremben

14 óra 40 perckor megjelent Dörnberg követ protokollfőnök és kérette gróf Teleki Pál miniszterelnököt és gróf Csáky István külügyminisztert. A miniszterelnökkel és külügyminiszterrel együtt ment *Ujpétery Elemér* miniszteri titkár, a külügyminiszter személyi titkára, hatalmas sárga irattáskával a kezében.

Mintegy 14 óra 50 perc lehetett, amikor a magyar miniszterelnök és külügyminiszter Ujpétery titkár kiséretében belépett az ugynevezett *Arany-terembe*, amely a palota másik sarkában fekszik.

Csak néhány perccel előttük *lépett be ugyanebbe a terembe a román delegáció is.* A terem közepén kerek asztal állott s *az asztalnál foglalt helyet Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter és gróf Ciano olasz külügyminiszter.* Ribbentrop baloldalán *Schmidt* követ, a német birodalmi külügyminiszter állandó tolmácsa, gróf Ciano jobboldalán pedig gróf *Vitetti* ült.

A kerekasztal mögött egyenes sorban állott diplomata egyenruhába öltözött 15 német és olasz magasrangu funkcionárius, közöttük *Erdmannsdorff Ottó* budapesti német követ, *Talamo* márki, budapesti olasz követ, *Mackensen* római német nagykövet, *Clodius* követ, a német külügyminisztérium gazdasági osztályának délkeleteurópai vezetője, *a bukaresti német és olasz követ, Schmied* titkos tanácsos, a német birodalmi külügyminisztérium sajtóosztályának vezetője. Az ellenkező oldalon gróf *Csáky István* külügyminiszter mögött állott *Ujpétery Elemér* miniszteri titkár, a külügyminiszter személyi titkára, *Manoilescu* román külügyminiszter mögött pedig szintén személyi titkára.

Csáky és Manoilescu aláirják a döntést

Amikor a román és magyar delegáció tagjai beléptek, *Ribbentrop* és *Ciano* külügyminiszterek felálltak s üdvözölték őket, majd ők is helyetfoglaltak. *Vitetti* mellett ült gróf *Csáky István* külügyminiszter, őmellette pedig gróf *Teleki Pál* miniszterelnök, a magyar miniszterelnök mellett *Pop Valér* s őmellette *Manoilescu* román külügyminiszter.

Itt kerülték össze először a magyar államférfiak a román delegáció vezetőivel, mert bécsi tartózkodásuk óta nem került sor összejövetelre a két delegáció között.

Mikor mindannyian helyetfoglaltak, *Ribbentrop* német külügyminiszter felállott és néhány szót intézett a megjelentekhez, majd közölte, hogy *Schmidt* követ német nyelven, gróf *Vitetti* pedig olasz nyelven olvassa fel majd a döntőbiróság döntését. *Ezután felolvasták a döntőbiráskodás eredményét s a felolvasás után az okiratot gróf Csáky István külügyminiszter és Manoilescu román külügyminiszter aláirták.*

"Székelyföld, Nagyvárad, Kolozsvár a miénk!"

15 óra 10 perckor érkezett vissza a magyar delegáció szalonjába *Ujpétery Elemér* miniszteri titkár, kezében a hatalmas irattáskával és egy nagy román térképpel.

— *Székelyföld, Nagyvárad és Kolozsvár a miénk!* — mondotta mosolyogva a térképet lobogtatva. A delegáció tagjai azonnal a kiteritett térkép köré tódultak s nagy érdeklődéssel nézték az ujonnan megállapitott határvonalat. A román térkép bal szegélyén németül és olaszul volt felirva a következő szöveg rajztussal: *Melléklet a döntőbiróság döntéséhez.* Alatta ugyancsak német és olasz nyelven meg van jelölve, hogy a folytatólagos vonal jelenti az ujonnan megállapitott magyar-román határt, mig a pontozással megszakitott vonal ábrázolja az ismét életbelépő régi magyar-román határt. A megjelölés alá volt irva németül a dátum: *„Bécs, 1940 augusztus 30."*

Ujpétery Elemér miniszteri titkár azonnal a szalonban felszerelt közvetlen budapesti telefonhoz rohant és *felhivta vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminisztert, közölte vele az uj határvonalat.*

Csáky telefonon felhivja Keresztes-Fischert

15 óra 25 perckor jött vissza a magyar delegáció szalonjába gróf *Csáky István* külügyminiszter, mögötte gróf *Teleki Pál* miniszterelnök, *Erdmannsdorff* budapesti német és *Talamo* budapesti olasz követ. A magyar államférfiak mosolyogva léptek be a terembe. *A miniszterelnök azonnal a szalon közepén elhelyezett nagy kerekasztalon kiteritett térképhez sietett. A külügyminiszter fogadta a bizottság tagjainak gratulációit és melegen átölelte munkatársait.* Gróf *Csáky István* külügyminiszter egy másik térképet hozott magával, amelyen szines ceruzával volt belerajzolva az uj határ. *Ő is felhivta vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminisztert és beolvasta neki az uj határt.*

A magyar delegáció szalonjában igen nagy élénkség volt, mindenki a térképeket nézte és megvitatták a döntés eredményét. A szalonban igen jó hangulat uralkodott.

15 óra 40 perckor ismét megjelent a magyar delegáció szalonjában báró *Dörnberg* protokollfőnök és villásreggelire invitálte a delegáció tagjait. A villásreggeli kevéssel 4 óra előtt kezdődött.

Ribbentrop nyilatkozata

A Belvedere-palota Arany-termében a döntőbirósági okmányok aláirása után kinyitották az Arany-terem szárnyas ajtóit és beléptek a szomszédos teremben várakozó német és külföldi sajtótudósitók.

Ezután *Ribbentrop* birodalmi külügyminiszter állott fel és a következő nyilatkozatot olvasta fel német nyelven:

— *Az imént elhangzott döntés által az európai politikának egyik fontos és nehéz kérdése nyert végleges rendezést.* A német birodalmi kormány nevében különös örömömet s megelégedésemet fejezem ki fölötte. A magyar és a román kormány mindkét tengelyhatalomhoz felhivást intézett. Ezzel azt az akaratukat nyilvánitották, hogy a közöttük hosszu idő óta fennálló vitás kérdést békés uton oldják meg és ezzel számotvetettek saját érdekeik megőrzésével, valamint a délkeleteurópai béke megtartására irányuló felelősségükkel. A *Führer és a Duce a felhivás elől nem zárkózott el.* Németország és Olaszország, amely Romániával és Magyarországgal egyenlő módon tart fenn baráti kapcsolatokat, a két ország közötti eddigi vitás kérdésben nem volt közvetlenül érdekelve. Ezért vállalhatták teljes pártatlansággal az eléjük terjesztett feladatot és ezért találhattak *igazságos és mindkét fél érdekeit megóvó kivezető utat* azokból a nehézségekből, amelyeket a vitás terület bonyolult földrajzi és néprajzi viszonyai magukban rejtettek.

— A két tengelyhatalom ezáltal ismét tanujelét adta annak, hogy — *szemben az angol politikával*, amely a tengelyhatalmak és Anglia közötti viszály kezdete óta megkisérelte, hogy a háboru tüzcsóváját a Duna medencéjébe is eldobja — képes az ebben a térben lévő hatalmakkal való együttműködésben a *háboru kiterjesztését erre a területre megakadályozni.* A besszarábiai kérdésre vonatkozó szovjetorosz-román megegyezés, valamint a déldobrudzsai kérdésben Bulgária és Románia között már elért megegyezés után a tengelyhatalmak által ma kimondott és mindkét fél által elfogadott döntéssel *a Dunamedence függőben levő utolsó területi kérdése is megoldódott.* A végleges megbékélés ezután mindenki hasznára Európának ebben a részében is beköszönt. Az a meggyőződésem, hogy ezáltal *Magyarország és Románia között a tartós és békés kapcsolatok helyreállitására biztos alapot teremtettünk.*

Ciano nyilatkozata

Ezután gróf *Ciano* olasz külügyminiszter a következő nyilatkozatot olvasta föl:

— Annak a jegyzőkönyvnek az aláirása pillanatában, amelyben a magyar és a román kormány elfogadja a Németország és Olaszország által döntőbirósági határozatban megállapitott magyar-román uj és végleges határvonalat, kormányom nevében szeretném kifejezni legélénkebb és legőszintébb megelégedésemet *annak a viszálynak békés és méltányos megoldása fölött, amely sulyosan fenyegette a két ország kapcsolatait és a Dunamedence nyugalmát.* Magyarország és Románia ehhez a megoldáshoz ugyanazzal a megértéssel járult hozzá. Elismeréssel adózom kormányaik nemes államférfiai tisztánlátásának és bölcsességének. A magyar és a román kormány tökéletesen megértette a két tengelyhatalom békecéljait és stabilitását és bizalmát fejezte ki Olaszország és Németország igazságos lelkülete iránt. Ez a szellem tette lehetővé von Ribbentropnak és nekem, hogy leküzdjük annak a kérdésnek sok nehézségét, amelyben bonyolult földrajzi, gazdasági és néprajzi követelések kereszteződnek. Ezeknek a megoldását nemcsak lelkiismeretes pártatlansággal ajánlottuk megoldani, hanem azzal a bizonyossággal is, hogy *a hozzánk fordult két nemzet között teljes bizalomtól áthatott együttműködés és állandóság alapjait teremtjük meg.*

— A mai döntőbirósági itélettel és az ezt előkészitő és lehetővé tevő ténykedéssel Németország és Olaszország mindenkor egyenesvonalu magatartást folytatott, azaz *kikerülte azt, hogy az általuk viselt háboruba belesodorhassák Délkelet-Európa országait, amelyekre ellenségeink mindenáron megpróbálták a háborut kiterjeszteni.* Mi azonban magasabb célra törekedtünk: **Mi nemcsak a békét akartuk megőrizni Európának ebben a részében**, hanem szilárddá és biztossá akartuk tenni, azt a szilárdságot és biztonságot adva Európ[a] ennek a részének, *amelyet csak a Németország és Olaszország által minden időben szolgálni óhajtott igazság és jóakarat adhat meg.* Most, hogy a husz év óta huzódó viszályt, amely állandóan összeütközéssel fenyegetett, felszámoltuk, *a megértés, a bizalom és az együttműködés uj korszaka nyilik meg a Magyarország és Románia közötti kapcsolatokban,* mégpedig olyan korszak, amelyet Olaszország mindig óhajtott és amelyet Olaszország mostantól kezdve szövetségesével, Németországgal, szilárd barátsága támogatásával és segitségével biztosit.

A nyilatkozat felolvasása után *a négy külügyminiszter átment az egyik szalonba, ahol aláirták az okiratokat.*

A döntőbirósági határozat elfogadása azt jelenti, hogy Magyarország és Románia képviselői elhatározták, hogy alávetik magukat a vitás kérdések megoldására Olaszország és Németország döntőbiráskodási itéletének. A magyar és a román külügyminiszter kijelentette, hogy tudomást vesz az olasz és a német külügyminiszter döntéséről és azt kormányaik nevében elfogadva, annak fenntartásnélküli végrehajtására kötelezik magukat.

Az olasz és a német nyelven megfogalmazott jegyzőkönyvet mind a négy külügyminiszter aláirta.

Ribbentrop külügyminiszter ezután felkérte a delegációk vezetőit, hogy a különböző másodpéldányok aláirása végett fáradjanak a másik terembe. *Ezzel a döntőbiráskodás első döntésének kihirdetése véget ért.* A másodpéldányok aláirásával kapcsolatban mintegy 15 percig még megbeszélést tartottak, majd a magyar küldöttség tagjai visszavonultak a számukra fenntartott zöld-szalonba.

Délután ¼4 órakor Ribbentrop külügyminiszter a Belvedere-palota márványtermében *ebéden látta vendégül a német, olasz, magyar és román küldöttségek tagjait.* Az ebédnek 5 órakor volt vége s utána a vendégek a szomszédos termekbe

vonultak át, ahol feketekávét szolgáltak fel. Ezt az időt még barátságos társalgásra használták fel.

A Belvedere-palotából visszatérve, gróf *Teleki Pál* miniszterelnök és gróf *Csáky István* külügyminiszter a Bristol-szállóbeli lakásukon fogadták a bécsi magyar munkások és alkalmazottak üdvözlő küldöttségét. A miniszterek hosszasan elbeszélgettek a küldöttség tagjaival

Bécs lakossága lelkesen tüntetett a tengelyhatalmak vezérei mellett

Délután 6 órakor *Teleki* miniszterelnök és *Csáky* külügyminiszter a magyar küldöttség tagjaival átvonult az Imperial-szállóba, a német és olasz küldöttség szálláshelyére, hogy jelen legyenek *azon az ünnepségen, amelyet Bécs városának lakossága rendezett a két tengelyhatalom külügyminiszterének tiszteletére.* Velük együtt ment a miniszterelnök és a külügyminiszter felesége, *Erdmannsdorff* budapesti német követ és felesége és *van der Venne* bécsi magyar főkonzul és felesége. A magyar vendégek az Imperial-szálló egyik szalonjában foglaltak helyet. Egy másik szalonban a román küldöttség tagjai helyezkedtek el.

Hét órakor báró *Dörnberg* szertartásfőnök vezetésével megjelentek a magyarok szalonjában *Ribbentrop* és gróf *Ciano* külügyminiszterek és rövid látogatást tettek a magyar küldöttség tagjainál.

Eközben a szálloda előtt a bécsi Ringen *hatalmas tömeg gyült egybe, amely lelkesen éljenezte a tengelyhatalmak külügyminisztereit, éltette a Ducet és a Führert.* A tömeg szavalókórusokkal éltette a két tengelyhatalom vezérét, majd elénekelte az „Engeland-Liedet". A tüntetés valóságos tombolássá fokozódott, amikor *Ribbentrop* birodalmi külügyminiszter és gróf *Ciano* olasz külügyminiszter megjelent az erkélyen. Ugyancsak megjelent az erkélyen gróf *Teleki Pál* miniszterelnök és gróf *Csáky István* külügyminiszter, továbbá *Pop Valér* követ és rövid ideig az erkélyen tartózkodott *Manoilescu* román külügyminiszter is. A tömeg szünni nem akaró Heil-kiáltásokkal ünnepelte az erkélyen megjelent államférfiakat.

A román küldöttség tagjai hamarosan elhagyták az Imperial-szállót és a Keleti pályaudvarra hajtattak, ahonnan *félnyolc órakor különvonaton visszautaztak Romániába.*

A magyar küldöttség tagjai visszavonultak szalonjukba, ahol hamarosan ismét megjelent *Ribbentrop* és gróf *Ciano* és hosszasan elbeszélgetett a magyar miniszterekkel és a küldöttség tagjaival. Negyednyolc órakor a magyar küldöttség tagjai elbucsuztak a tengelyhatalmak külügyminisztereitől és visszahajtottak Bristol-szállóbeli lakásukra.

Az uj határvonal

Bécs, aug. 30. A MTI kiküldött tudósitója jelenti:

Az uj határvonal részletesebb leirása a következő: A határ Kötegyánnál kezdődik, Nagyszalonta alatt megy északkelet felé, Váradlestől kissé keletre Hájó alatt, Mezőtelegd alatt vonul, onnan kissé délkelet felé kanyarodik Remetelórév alatt, innen kelet felé megy Zentelke és Nagykalota között. Innen tovább keletre vonul Gyalu alatt, Kolozsvár alatt, Kolozs alatt, majd északkelet felé fordul, Vasasszentgotthárd alatt kanyarodik ismét keletre. Közvetlenül Mezőkecsed alatt vonulva, Mezőköbölkut felett egyenesen délre kanyarodik, Mezőbándot — amely visszajön — megkerüli. Innen ismét délkeletre kanyarodik Maroskeresztur alatt, Nyárádtő alatt, Balavásár és Egrestő között megy a határ tovább Nagykend alatt. Innen egyenesen északra Székelykeresztur alá megy közvetlenül, ugyancsak közvetlenül Kányád alá, Székelydálya, Homoróddaróc, Székelyzsombor és Felsőrákos alatt eléri az Olt folyót. A folyó mentén dél felé haladva, Bölön alatt fordul ismét délkeletre. Előpatak, Uzon, Nagypatak, Zágon alatt egyenesen keleti irányban fut rá a történelmi határra. Innen északra fordulva, a mai magyar-orosz határ sarkáig a régi történelmi határ lesz ismét az ujonnan megállapitott határ.

*

Az uj határ Nagyszalontától délnyugatra kezdődik, az eddigi magyar-román határnál, majd északkeleti irányban mintegy 10 kilométernyire délkeletre Nagyvárad előtt vonul, azután keleti irányban, közvetlenül a Nagyváradról Kolozsvárra vezető vasutvonaltól délre és Kolozsvár mellett, délre halad, egészen a Marosvásárhelytől észak-északnyugati irányban mintegy 30 kilométerre fekvő pontig.

A vonal innen délnyugatra Marosvásárhely mellett délkelet felé halad. A Segesvárról Brassóba vezető vasuti vonal Romániában marad. Brassótól mintegy 22 kilométernyire északkeletre dél felé kiöblösödő ivben kelet felé vonul a Kárpátok főnyergéhez. Innen a világháboru előtti időkben fennállott régi magyar-román határnak megfelelően észak felé megy, addig a pontig, ahol eléri a Románia és Szovjet-Oroszország közötti uj határt.

A döntőbirósági itélet

A kiüritésnek és megszállásnak 14 nap alatt rendben kell megtörténnie — Az állampolgársági kérdések szabályozása — Végrehajtási nehézség esetén a német és olasz kormány véglegesen dönt

Bécs, aug. 30. (Német TI) A román és a magyar kormány azzal a kéréssel fordult a birodalmi német és az olasz kormányhoz, hogy a Románia és Magyarország között a Magyarországnak átadandó területek ügyében függő kérdést *döntőbirósági itélettel rendezzék.* Ez a felkérés, valamint a román és a magyar kormányok ezzel a kéréssel kapcsolatos nyilatkozata alapján, hogy egy ilyen döntőbirósági itéletet minden további nélkül kötelezőnek ismernek el, *Ribbentrop* német birodalmi külügyminiszter és gróf *Ciano* olasz külügyminiszter *Manoilescu* román külügyminiszterrel és gróf *Csáky István* magyar külügyminiszterrel folytatott ujabb megbeszélések után Bécsben, mint hivatalosan közlik, a *következő döntőbirósági itéletet hozta:*

1. Románia és Magyarország között a végleges határt a mellékelt térképbe berajzolt határban állapitják meg. A helyszinen való pontos határ megvonását a román-magyar bizottságra bizzák.

2. Az ezek alapján Magyarországnak jutó eddigi román területet a román csapatok 14 napi határidő alatt kiüritik és rendes állapotban átadják Magyarországnak. A kiürités és megszállás egyes szakaszait, valamint azoknak egyéb módozatait a román-magyar bizottságnak kell azonnal megállapitania. A román és a magyar kormánynak gondoskodnia kell arról, hogy a kiürités és a megszállás teljes nyugalomban és rendben menjen végbe.

3. Valamennyi román állampolgár, aki a mai napig Románia által átadandó területen lakik, minden további nélkül megkapja a magyar állampolgárságot. Ezek jogosultak hat hónapon belül román állampolgárságra optálni. Azoknak a személyeknek, akik ezt az optálási jogot igénybeveszik, a magyar államterületet további egy évi idő alatt el kell hagyniok és Románia átveszi őket. Ingó vagyonukat magukkal viszik. Ezenkivül ingatlan vagyonukat kivándorlásukig likvidálhatják és annak ellenértékét szintén magukkal vihetik. Ha a likvidálás nem sikerül, Magyarországnak kell kártalanitani őket. Magyarország az optánsok átköltözésével összefüggő kérdéseket nagylelkü és előzékeny módon kezeli.

4. A magyar népiséghez tartozó román állampolgároknak, akik az 1919-ben Magyarország részéről Romániának átengedett és most Romániában maradó területen laknak, joguk van, hogy hat hónapon belül a magyar állampolgárságra optáljanak. Olyan személyek részére, akik ezt az optálási jogot igénybeveszik, az előző 3. pontban lefektetett alapelvek érvényesek.

5. A magyar kormány ünnepélyes kötelezettséget vállal, hogy azokat a személyeket, akik ennek a döntőbirói itéletnek alapján magyar állampolgárságot szereznek, azonban a román népiséghez tartoznak, a többi magyar állampolgárral minden tekintetben egyenjoguvá teszik. A román kormány ugyanezt az ünnepélyes kötelezettséget vállalja a maga államterületén maradó magyar népiségi román állampolgárok tekintetében.

6. Az egyéb, a felségjog változásából adódó részletkérdést a román és a magyar kormány közvetlen tárgyalással rendezi.

7. Ha e döntőbirósági itélet végrehajtásánál nehézségek vagy kétségek merülnek fel, a román és a magyar kormány arról kölcsönösen közvetlenül értesiti egymást. Ha valamelyik kérdésben nem tudnak megegyezni, ezt a kérdést a német birodalmi kormány és az olasz kormány elé terjesztik végleges döntés céljából.

— Mit csinál Ön, ha nyert az osztálysorsjátékon?

— Legelsősorban azonnal veszek egy pótsorsjegyet. Mégpedig azért, mert ugy látszik, elérkezett a szerencsés időszakom és mert a szerencse-kerékben bent van még a 400.000 pengős jutalom, a 300.000, 70.000 pengős főnyeremény, 15 darab 20.000, 11 darab 10.000 pengős és igen sok más nagy nyeremény. Talán ezek még mind reám várnak?

Németország és Olaszország biztositotta a román államterület integritását

Bécs, aug. 30. (Német TI) **Az egyrészről a tengelyhatalmak külügyminiszterei, másrészről Románia és Magyarország meghatalmazottai részéről folytatott megbeszélések ma délután 15 órakor a Belvedere-palota Arany-termében a tengelyhatalmak döntőbirói itéletével lezárultak. A döntőbirósági itéletet a magyar és román kérésre hozták, miután a közvetlenül érdekeltek közötti sikeres kétoldali rendezés kilátástalannak bizonyult.**

A döntőbirói itélet folytán Magyarország területe körülbelül 45.000 négyzetkilométerrel növekszik meg. E terület lényegében Észak-Erdélyt Kolozsvárral és a három székely megyét foglalja magában. A döntőbirói itélethez csatlakozóan egyrészt a tengelyhatalmak külügyminiszterei, másrészt a román külügyminiszter között jegyzékváltás volt, amelyben Németország és Olaszország biztositja a román államterület integritását és sérthetetlenségét, a román kormány pedig ezt a szavatosságot elfogadja.

Unnepli az ország Erdély visszatérését

A bécsi döntés hire pillanatok alatt terjedt el az egész országban. Mindenütt lelkes tüntetések voltak, éltették *Hitlert* és *Mussolinit,* melegen ünnepelték a *hongyarapitó kormányzót,* gróf *Teleki Pál* miniszterelnököt és gróf *Csáky István* külügyminisztert. A városok lobogódiszt öltöttek, harangzugás köszöntötte a husz esztendő után ujra hazatért erdélyi részeket.

Három óra hét perckor . . .

Amig a nagy napon elérkeztünk a döntésig

— A Pesti Hirlap kiküldött munkatársának telefonjelentése —

Bécs, aug. 30. Bécs ismét magyar történelmi esemény szinhelye volt. Ezen a napon is őszies hangulatu, esőrehajló, hüvös augusztusi pénteki napon a bécsi Belvedere-palota már másodszor volt szinhelye a Magyarország ellen husz évvel ezelőtt elkövetett igazságtalanságok jóvátételére irányuló munkának. Most nagy tétel forgott kockán: *Erdély és kétmillió magyar sorsa felett kellett dönteni.*

Hogy milyen nehézségek, akadályok és izgalmak előzték meg a véghatározatot, arról csak azoknak van fogalmuk, akik itt a helyszinén élték át augusztus 30-ának délelőttjét. Már kora reggel folytatták a csütörtök este abbahagyott tárgyalásokat és ettől a pillanattól kezdve állandó kétség, bizonytalanság, aggodalom, reménykedés és bizakodás volt minden percünk. *Soha még ilyen tanácskozást nem láttunk, amilyen most folyt Bécsben.* A magyar és a román kiküldöttek már második napja voltak Bécsben, de egyetlen percre sem találkoztak, nem volt közös tanácskozás, nem volt együttes tárgyalás. A megbeszélések mégis folytak közöttük és a probléma minden pillanatban közelebb jutott a megoldáshoz.

Ismét csak azon a megmagyarázhatatlan módon szereztük értesüléseinket, amely tulajdonképpen semmi pozitivumot nem hoz, mégis valahogy közeljár az igazsághoz. A Bécsben erre az alkalomra összesereglett nemzetközi ujságirótársaságnak nincs egyetlen tagja sem, aki pontosan meg tudná mondani, honnan eredtek az információk, amelyeket kapott, mégis nagyjában minden hirnek volt valami magja, közeljárt a valósághoz. A tárgyalások a legszigorubban zárt ajtók mögött folytak, de a követek, attasék, titkárok, futárok fáradhatatlanul cirkáltak ide-oda a három nagy szálló, az Imperial, a Bristol és a Grand Hotel között. Hogyan szürődtek ki az értesülések a zárt ajtókon, a falakon keresztül, — az örökké titok marad, de tény, hogy percrőlpercre tájékozva voltunk a helyzet hozzávetőleges alakulásáról.

Jönnek az első hirek

És éppen ez volt a végtelenül izgalmas, idegőrlő és testet-lelket kimeritő. Az állandó nyugtalanság, a pillanatra el nem muló feszültség, az állandó készenlét a jó és rossz hirekre, az állandóan továbbfüződő ujabb problémák felmerülése olyan lelkiállapotot teremtett, hogy az ember képtelen volt nyugodt beszélgetést folytatni bármiféle más témáról.

Délelőtt 10 óra után terjedt el az első komolyabb hir arról, hogy a megegyezés, legalább elvi alapokon, megtörtént. Utána percek mulva már részletek is érkeztek. *Magyar sikert jelentettek az első hiradások.* Negyvenezer négyzetkilométernyi erdélyi területről beszéltek. Hogy hol melyik terület, milyen városok, erről semmi. Ez persze ujabb bizonytalanságot váltott ki a magyar táborban. Próbáltuk a helyzetet kiolvasni a román ujságirók arcából, akik szintén megkapták a hireket, de láttuk, hogy ők sem tudnak ennél többet.

11 órakor már 45 ezer négyzetkilométerre nőtt a hirekben a visszatérő magyar terület. Az örömet azonban csakhamar kétkedés váltotta fel, mert a további hirek már arról tudtak, hogy a Székelyföld odaát marad. Egyesek meg egyenesen arról véltek tudni, hogy a román bizottság pontosan kirajzolt térképet hozott magával és abban mint visszavonhatatlanul utolsó ajánlatot mindössze 27 ezer négyzetkilométernyi területet volt hajlandó átadni a trianoni határ mentén.

A döntés pillanata közeledik

A nyugtalanság kiűzött bennünket a Belvedere-palota felé is. Vajjon mit csinálhatnak most ott? A pompás barokkpalotába, amely minden történelmi nevezetessége mellett két évvel ezelőtt a magyar-csehszlovák döntőbirósági tárgyalások szinhelye is volt, szinte alig lehet bejutni. Egyenruhás emberek, rendőrök, detektivek, civilek, katonák, altisztek, pincérek és virághordó leányok serege tartja megszállva az egész épületet. A nagy zürzavarban mégis sikerült bejutnunk és az első, amit megpillantottunk, hogy a freskókkal diszitett nagyteremben legalább százötven személyre fejedelmileg meg teritett patkóalaku asztal áll és ekörül sürögnek-forognak az emberek. Az asztalra éppen akkor virágokat raktak fel olyan nagy tömegben, hogy a halványlila és bordóvörös csokrok áradata szinte elboritotta a teritékeket. Azt is megtudtuk, hogy fél kettőre várják a Belvedere-palotába a tárgyalások összes résztvevőit, hogy a tanácskozások lezárása után díszlakomán vegyenek részt. Ez kedvező hir volt, mert azt mutatta, hogy *a döntés pillanata közeledik.*

12 órakor az izgalom, mint mondani szokták, tetőpontjára hágott. Megjelent *Schmidt* titkos tanácsos, aki ezuttal kitért minden felvilágositási kérelem elől. Félrevonulva suttogott egyik sarokban Ribbentrop szárnysegédeivel és egy papirlapot tanulmányoztak. Vajjon miről beszéltek? Természetesen nem sikerült megtudnunk. Fél egy órakor sajtókonferenciát hivtak egybe. Közben ujabb hirek érkeztek teljesen megállapithatatlan forrásokból, ujra nőtt a Magyarországnak visszaadandó terület nagysága, már 50 ezer négyzetkilométeren is tuljárt és *Kolozsvár* neve is felmerült. *Az olasz ujságiró kollégák velünk együtt élték át minden perc izgalmát és szinte egymással versenyezve igyekeztek bennünket jó hirekkel ellátni.* Nagyon érdekes volt hallani, amint az amerikaiak, olaszok, svéd és német ujságirók a székelyekről beszéltek, betüzték és olvasták az egyes székely városok neveit és a Székelyföldről olyan tájékozottsággal beszéltek, akárcsak mi magunk.

Elindul a magyar és román delegáció

Az első pozitiv hiradást déli egy órakor kaptuk, amikor a Grand Hotel előcsarnokában összegyülekezett ujságirók előtt kihirdették, hogy a konferencia elmarad, mert *minden pillanatban várható, hogy a tárgyalások szinhelyét a Belvedere-palotába teszik át.* Legyünk készek arra, hogy azonnal átmegyünk mi is. Az volt a legkinosabb másfél óra, ami ezután következett. Csoportokba verődve, végletekig felzaklatott idegekkel vártunk. A magyar küldöttség a Bristolban, a román küldöttség a Grand Hotelben szobáiba zárkózva tanácskozott. Most már nem jöttek ujabb hirek, de a bizonytalanság érzése annál erősebbé vált, minél jobban multak a percek anélkül, hogy bármi is történt volna. Még a diplomata-modoráról nevezetes *Schmidt* titkos tanácsos is félretett most minden diplomatikus fogalmazást, amikor kijelentette, hogy *nem tud semmit.*

Már ugy sejtettük, hogy az utolsó pillanatban valami előre nem látott akadály jött közbe. Legalább is igy éreztük és szótlanul számoltuk a csigalassusággal muló perceket. Végre jött a hir:

— *A magyar delegáció elindult a Belvedere felé!*

Ez azt jelentette, hogy magyar részről már lezárták a tanácskozásokat és készek a megegyezésre s most már *csak azt kellett várni, hogy a román delegáció is utnak induljon.* Egy üvegajtó mögül lestük, mikor tünik fel az első fehéregyenruhás román szárnysegéd. Végre pontosan fél 3 órakor kocsiba ültek a román küldöttek is és utánuk nyomban az egész ujságirótársaság együtt sietett a Belvedere-palotába.

Az Aranyterem kerekasztalánál

Idegesen rohantunk végig a remek termeken, ahol máskor talán órák hosszat gyönyörködtünk volna a csodálatosan szép műtárgyakban, történelmi emlékekben, festményekben, goblenekben, freskókban, szobrokban. Most azonban csak rohantunk előre és csak arra vigyáztunk, hogy fel ne boritsunk valami pótolhatatlan remekművet. Egy télikertszerü helyiségbe jutottunk, ahol Canova csodálatosan szép Vénusz-szobra áll középen, csupa virág és disznövény között. De bennünket jobban vonzott *a lefüggönyözött sarok, ahol egy üvegajtó mögött folyt e történelmi két nap izgalmas utolsó felvonása.*

Csak félcentiméternyi volt az a rés, amelyen keresztül be lehetett látni, mi történik a függöny mögött levő teremben. Az ugynevezett Arany-terem, amely a padozattól a mennyezetig aranykárpittal van boritva, aránylag nem nagy helyiség. Vakitón csillog a villanyfényözönben. Középen jókora *kerekasztal* és ahogy bepillantunk, velünk szemben éppen *Ribbentrop* jellegzetesen őszes szőke haja és keménymetszésü arcéle tünik fel. Közvetlenül mellette *Ciano* ül szürkéskék egyenruhájában, fekete inge még ünnepélyesebbé teszi arcát, amelyen most nem ül a megszokott kedélyes, jóindulatu mosolygása. Ribbentrop ceruzát tart a kezében, Ciano pedig egy papirlapot gyüröget idegesen. Háttal felénk a *két román delegátus* ül mozdulatlan merevséggel. Tőlük balra profilban látjuk gróf *Teleki Pál* és gróf *Csáky István* arcát. Komoly nyugalom sugárzik tekintetükből. Az asztal mellett még *Erdmannsdorff* budapesti német követ és *Dino Alfieri* berlini olasz nagykövet alakját látjuk.

Ez az egész kép csak egyetlen pillanatra villant fel előttünk, mert máris szigoru kezek huzzák szorosabbra a függönyt. Már félórája szorongunk a télikertben, amikor a lefüggönyözött ajtó előtt álló rádióstiszt suttogva mondja:

— *Ebben a pillanatban adták át a kész jegyzőkönyveket.*

Térképek kerülnek elő a zsebekből

A következő percben már mi is tódulunk befelé a terembe. Első pillantásunk a magyar delegátusok arcára esik. Az a felsőbbséges nyugalom, amelyet előbb egy pillanatra láthattunk, most is ott ül az arcukon. Közvetlenül mellettük *Pop Valér* és *Manoilescu* ülnek.

Szoros embergyürü vette körül a kerek asztal mellett ülő államférfiakat, amikor *Ribbentrop* felállt és kemény, határozott hangon olvasta fel nyilatkozatát. Ekkor tudtuk meg mi is, hogy *a tanácskozások az utolsó fázisban mégis döntőbirósággá alakultak át.* Igy ismétlődik meg a két év előtti belvederei helyzet. Ribbentrop után Ciano olvasta fel kellemes, zengő olasz szóval a nyilatkozatot, majd ismét Ribbentrop emelkedett fel helyéről.

— *Most pedig a döntőbiróság visszavonul a határozat aláirására.* Kérem az urakat, fáradjanak a szomszéd terembe.

Mialatt a jegyzőkönyv aláirásának aktusa folyt, megkezdtük az uj határvonal leirását. *Egy pillanat alatt térképek kerültek elő a zsebekből,* kék és piros ceruzákkal követtük nyomon a határt körüliró szöveg mondatait.

Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely a mienk! . . . Hazatérnek a székelyek! . . . A Kárpátok ezeréves határa ismét magyar ... Brassó odaát maradt ..

Pontosan megjegyeztük, 3 óra 07 perc volt, amikor a döntés megtörtént. Számunkra ez az idő a bizonytalanság, idegfeszültség, a kinzó kétségek megszünését jelentette. Mindezeket az érzéseket felváltotta az öröm, hogy *ismét milliónál több testvérünk tér haza huszesztendős rabságából.*

A magyar igazság már másodszor diadalmaskodott a belvederei tárgyalásokon. ajjon jövünk-e még egyszer a Belvedere-palotába? . . .

Dr. Szerelemhegyi Ervin.

Németország a magyar és a román kormánnyal kisebbségi egyezményt kötött

A visszacsatolt volt román területeken lakó német nemzetiségüek Németországba áttelepülhetnek

Bécs, aug. 30. (Német TI) A birodalmi kormány a magyar-román vitás kérdések Bécsben történt megbeszéléseivel kapcsolatban *egyezményt kötött a magyar és a román kormánnyal az illető országokban lakó német népcsoportok védelmére vonatkozólag.* Az egyezmények azokat az ismert igényeket foglalják magukban, amelyeket a német népcsoportok már régóta hangoztatnak.

A Németország és Magyarország közötti kisebbségi egyezmény többek között ezeket tartalmazza:

A magyar kormány biztositja a német népcsoport tagjainak azt a lehetőséget, hogy *németségüket korlátozás nélkül megőrizhessék.* A kormány gondoskodni fog arról, hogy a népcsoport tagjainak a népcsoporthoz való tartozásuk és annak beismerése miatt, hogy a nemzeti szocialista világnézetet vallják magukénak, semilyen területen és semmiféle módon *hátrányuk nem származik.*

A népcsoport tagja mindenki, aki magát a németséghez tartozónak vallja és akit a magyarországi németek Volksbund szervezetének vezetősége olyannak elismer. A német népcsoport hozzátartozóinak *joguk van szervezkedni és különleges célu egyesületeket létesiteni,* mint például: az ifjuság nevelése, a sport, művészeti tevékenység és igy tovább. A népcsoport tagjainak jogukban van *mindenféle hivatást vállalniok* ugyanolyan feltételek mellett, mint a többi magyar állampolgárnak. A népcsoport tagjait az össznépességben elfoglalt arányszámuknak megfelelően tekintetbe kell venni *a magyar hivatalok betöltésénél és az önkormányzati testületek összetételénél,* amennyiben a hivatalok betöltése kinevezés utján történik. Német nemzetiségü hivatalnokokat különösen olyan hivataloknál kell alkalmazni, amelyek németek által lakott területeken vannak, továbbá az ezek fölé rendelt központi hatóságoknál. A népcsoport tagjai gyermekeinek meg kell adni a lehetőségét annak, hogy *német nemzetiségü iskolákban* kapjanak nevelést ugyanolyan feltételek mellett, mint amilyenek a magyar iskolák számára is érvényesek.

A népcsoport tagjainak joguk van szabadon használni *nyelvüket* szóban és irásban, mind személyes, mind gazdasági érintkezésükben és nyilvános gyüléseken. A német napilapokat és folyóiratokat vagy egyéb közleményeket nem vetik más korlátozások alá, mint amilyenek a magyar nyelven megjelenő napilapokra, illetőleg közleményekre nézve fennállanak. Olyan közigazgatási területeken, amelyeken a német népcsoport tagjai az összlakosságnak legalább egyharmadát alkotják, a népcsoport tagjai *hivatalos érintkezésben a német nyelvet használhatják.* A német népcsoportnak joga van gazdasági önsegélyezésre és szövetkezeti élete kiépitésére. Magyar oldalról mellőzni fognak minden olyan intézkedést, amely elősegitené a kényszer utján való asszimilálódást, különösen a német nemzetiségü családnevek magyarositása által. A német népcsoport tagjainak jogában áll valamelyik, a családban előbb már használt *német nevet ujra felvenni.* A népcsoport tagjai *kulturális téren* szabad összeköttetést létesithetnek a nagynémet anyaországgal. A birodalmi kormány és a magyar kormány teljes mértékben megegyezik abban, hogy a vázolt alapelvek semmiképpen sem befolyásolhatják a népcsoport tagjainak a magyar állammal szemben tanusitan[illegible] loyalitását.

A Magyarországgal ismét egyesitett, *volt román területeken lakó német nemzetiségüekre* vonatkozóan a következő különleges megállapodás jött létre:

A magyar kormány az ezeken a területeken lakó német nemzetiségüeknek, amennyiben ezek azt kivánják, megadja *annak lehetőségét, hogy Németországba áttelepüljenek.* Azok a németek, akik ezzel a jogukkal élni akarnak, e megállapodás keltétől számitott *két éven belül tartoznak nyilatkozni.* Mind a két kormány számára — tekintettel a különös körülményekre — azok az alapelvek lesznek mérvadók, amelyek a német nemzetiségüek Dél-Tirolból való áttelepitésénél érvényesültek.

Német-román kisebbségi egyezmény

A pénteken Bécsben aláirt *német-román* kisebbségi egyezmény többek között a következőket mondja:

A román kormány kötelezi magát, hogy a romániai német népcsoporthoz tartozókat a román néphez tartozókkal mindenképpen *egyenlő elbánással* kezeli és a német népcsoport helyzetét a gyulafehérvári határozatok értelmében *németségük megtartására tovább kiépiti.*

Teljes megegyezés a bolgár-román kérdésben

Belgrád, aug. 30. (MTI) A „Vreme“ szófiai értesülése szerint sikerült a bolgár-román ellentétekben mindkét félt kielégitő megegyezést létesiteni. A bolgárok elérték, hogy *a románok a kiüritést szeptember 15-e és 30-a között végrehajtják.* Győzedelmeskedett a bolgár álláspont abban is, hogy a huszmilliárd léva kártérités helyett csupán négymilliárd lévát fognak fizetni. A bolgár-román megállapodást a jövő hét első napjaiban esetleg alá is irják.

Budapest örömnapja

Olyan bizonytalan, hol felhős, hol napsugaras volt pénteken az égbolt Budapest fölött, mint itt lenn, az utcákon, tereken, házakban a pesti emberek szíve, lelke. Már a kora reggeli órákban megindult a nagy találgatás:

— Hogyan döntenek Bécsben Erdély sorsáról?

Erdély! Szívügye ez minden magyar embernek, még akkor is, ha soha sem láthatta bérceit, völgyeit, városait. Minden családnak van emléke, ami odafűzi, ami szent, ami kedves, ami fájdalmas... Erdély! Ez a gyönyörű szó van most minden ajkon, minden szívben.

Budapest, a kissé cinikus, vidám, könnyed emberek között is sokszor mosolygó város talán emberemlékezet óta pénteken élte át legsulyosabb óráit. Türelmetlen idegesség, várakozás és mindenekfölött hazafias aggodalom reszketett a levegőben. Ismeretlen emberek szólították meg egymást:

— Érkezett már valami hír?

A délutáni lapok már jelezték a nagy eseményt. A derülátók szenvedélyes vitába bocsátkoztak az aggodalmaskodókkal:

— Erdély a miénk!

Mindenütt, minden utcán, a Belváros fényes kirakatai előtt, a nagy körutak forgatagában, a külváros, valamint az öreg Buda zegzugos utcáin, csak egyetlen téma volt, egyetlen szó vibrált, ujjongott, lelkesedett minden ajkon, minden szívben:

— Erdély, Erdély, Erdély!...

A kora délutáni órákban már pozitív hírek is hallatszottak. Régi, kedves, zengzetes városnevek, hegyek, folyók szép magyar nevei ragyogtak föl:

— „A Sebes-Körös völgye. A Királyhágó. A tündérvár. Kalotavölgy. Hunyad. A sebesi vár. A Maros . . . Nagyvárad, Szatmár, Kolozsvár! Erdély, Erdély, Erdély . . ."

Kozma Miklós rádión bejelenti a bécsi döntést

Vitéz *Kozma Miklós* a MTI és Rádió elnökigazgatója rögtönözve a következő szavakkal jelentette be a magyar rádióban a bécsi döntés eredményét:

— Kedves magyar hallgatóim! Kedves idegennyelvű testvéreink! Elfogódva, reszkető szívvel és mélységesen meghatva, azt mondhatnám, előkészületek nélkül közlöm a magyar rádió mikrofónján keresztül a történelem kerekének egyik legujabb fordulását. A nyugati győztes hatalmak rövidlátásából és kegyetlenségéből megalkotott szörnyű béke husz éven át a legszörnyübb sorsra juttatott bennünket. Az Ur Isten igazságossága, a történelem logikája, a magyar nemzet kitartása — amely egy tál lencséért a legnehezebb órákban, hónapokban és esztendőkben sem adta el a jövőt — és a magyar kormányok egyenes vonalu kitünő politikája megérni engedte azt, hogy *ma majdnem 50.000 négyzetkilométer régi Magyarországhoz tartozó terület nagyszámu lakossal rövid idön belül visszatér az anyaországhoz.*

— Meghatott szívvel jelentem be ezt a történelmi tényt és meghatott szívvel gondolok és gondol az egész magyarság midazokra, akiknek érdeméből egy uj, igazságosabb helyzet előállott. Meghatott szívvel gondolunk azokra, akik husz esztendő alatt odakint a csonka határon tul vérükkel és könnyeikkel segítették a magyar feltámadáshoz. *Hálával és szeretettel gondolunk azokra, akik szenvedtek ezért a gondolatért, akik munkálkodtak ennek a gondolatnak beteljesedéséért a határokon belül és a határokon tul.*

Nagy barátaink támogatása

— Hálatelt szívvel gondolunk *azokra a barátokra, akik magas, messzelátó politikával a történelem mozgásának ismeretében, az európai helyzet biztos tudatával segítettek bennünket ahhoz, hogy elérhessük azt, amit ma elértünk.*. Hálával és szeretettel gondolunk nagy barátunkra, *Németországra* és hatalmas vezérére, *Hitler Adolfra*, a magyarság nagy barátjára, a *Ducera* és az általa oly rövid idön belül hatalmasan felvirágoztatott *Olaszországra*. Szeretettel gondolunk bolgár testvéreinkre, akiknek ugyanaz volt a fájdalmuk és akik ma szintén, ugy mint mi, az igazságtalanságot jóváteszik. *Gondolunk mindazokra, akik ennek a szent és nagy gondolatnak, ennek a sokak által sokszor már elérhetetlennek hitt vágynak a valóraváltásán fáradoztak.* Hálás szívvel fordulunk az Egek Urához, akitől jön minden munka mellett minden áldás. De áldás csak akkor jön, ha van munka, hit, bátorság és küzdeniakarás.

— Kedves hallgatóim! Hallgassák meg az uj magyar határt, amelyet a rádió nagy vonalakban abban a percben, amidőn Bécsből az első közlés megérkezett, már világgászórt, de amelynek pontos vonalát most be fogom diktálni és mégegyszer el fogom ismételni, hogy idejük legyen előveini a térképet és arra berajzolni *azt az uj határt, amelyért husz esztendeig éltünk, dolgoztunk, harcoltunk és szenvedtünk.*

Akik vissza nem térhetnek...

Kozma Miklós ezután kétszer egymásután felolvasta az uj határvonalat jelző helységneveket, majd igy folytatta:

— Kedves hallgatóim! Midőn boldogan, örömmel és az Uristennek hálát adva közli a Magyar Rádió önökkel a Bécsben elért óriási sikert és eredményt, *meghatottan gondolunk mindnyájan azokra, akik hozzánk vissza nem térhetnek.* De kérjük őket egy magasabb politika, egy magasabb rend, egy magasabb szükségszerűség érdekében, hogy vállalják bátran és büszkén azt a különbséget, amely a két sors között kellett, hogy előálljon. *Szeretetünk, gondolataink velük vannak.* És ne felejtsék el azt sem, hogy ez a rendezés, amely őket nem érintette, mégis érinteni fogja, mert az egész rendezésnek elgondolása, annak keresztülvitele azt fogja eredményezni, hogy nagyon sok tüske huzatik ki a szívekből és nagyon sok lesz másként, mint ahogyan eddig volt, egy magasabbrendű cél és politika érdekében. E gondolat jegyében mindazok szeretetét és üdvözletét tolmácsolom, akik a magyar határon belül élnek vagy ma már odatartozóknak érzik magukat azoknak, akiknek e határokon kívül kellett maradniok.

„Gondoljunk a legelső magyar emberre"

— És most utolsó és mégis első gondolatként gondoljunk mindnyájan arra a magyar férfiura, aki magasabb isteni és sorsrendelésből az utolsó husz esztendő alatt a magyar élet élén állott: *a legelső magyar emberre, Horthy Miklós kormányzónkra. Az ő törhetetlen hitével az összeomlás után közvetlenül indult el a magyar gondolat Szegedről. Nyugalommal, sokszor önlegyőzéssel, a célt soha szem elől nem tévesztve és utjának vonalán egy percre nem inogva vezette ezt a nemzetet sulyos, szörnyű esztendőkön keresztül a javulás utján.* Felvirult lassanként Csonka-Magyarország is és az utolsó évek a trianoni béket éppen olyan rongyá tépték, mint papirronggyá vált az a szerződés, amelyet aláírni ott kényteleknek voltunk. *Az Uristen, a sorsán és barátainkon kívül elsősorban és mindenekfelett az ő bölcs, határozott és katonás magyar szellemtől, a Zrínyiek, a Görgeyek, a Széchenyi Istvánok szellemétől áthatott vezetésének köszönhetjük, hogy megérhettük ezt a mai napot.*

— Kedves Hallgatóim! Most egy percre álljon el minden munka és egy imával, teljes csendes gondolattal köszönjük a Magyarok Istenének, hogy megértük a mai órát."

Egy percnyi csend után felhangzottak a Rádióban a Szózat fenséges akkordjai.

„Erdély, Erdély, Erdély . . . !"

Délután háromnegyed négy óra tájban terjedt el az utcákon a várva várt hír. És mintha csak valami gigantikus összjáték lett volna: kiragyogott a napsugár a magyar főváros fölött!

Ugyszólván mindenki talpon volt, az ujdonsült ujságárusok kezéből kitépték a lapokat. És most már az ujságok fölött verődtek csoportokba az emberek. Térkép volt a kezükben és hevenyészve mindenütt megvonták a határvonalat. Egy ilyen izgatott embercsoport mögött aggodalmas, vékony hangon fölreszketett egy öreg anyóka reménykedő kérdése:

— Mondják kérem . . . Nagyszalonta a miénk?

Megnyugtatták. Boldogan, könnyes szemmel, hálálkodva tipegett a nénike tovább. Azt mondta az egyik embernek:

— Csakhogy ezt a napot is megértem.

A kirakatüvegek mögött, ugyszólván percek alatt, mindenütt megjelentek a térképek. És mindenütt nagy csoport ember verődött össze előttük. Ugyszólván mindenütt akadt valaki, aki magyarázta:

— Ez itt az uj határ . . . Itt a Sebes-Körös völgye... Gyönyörű! Itt fut a vonat Kolozsvár felé, itt kanyarodik le Vásárhely felé! . . .

Már ugy mondta, ahogyan régen, röviditve, bizalmas szóval az erdélyi ember. Nem mondta, hogy: Marosvásárhely. Csak: Vásárhely. Csak arról lehet most szó!...

Egy perc . . . és már megjelent egyik erkélyen az első nemzetiszínű zászló! Az emberek fölnéztek rá szeretettel, tisztelettel, hálás boldogsággal. Mintha a szélben lobogó háromszínü zászlóra láthatatlan és mégis lánggal égő betükkel odaírta volna egy szellemkéz a szent jelszót, amely ott dobog minden szívben:

— Erdély, Erdély, Erdély!... (•)

Fényárban a főváros

A rádió pénteken este közölte *Szendy Károly* polgármester felhívását a főváros közönségéhez: a polgármester arra kéri Budapest lakosságát, hogy három napra lobogózza fel az épületeket és pénteken este világítsa ki ablakait.

Amikor elhangzott a polgármester felhívása, *már nagyon sok ház ablakaiból, nemcsak a földszintről, hanem az emeletekről is fényözön áradt* és szinte percrőlpercre több lang gyult ki. Meggyujtották a csillárokat, lámpákat és égő gyertyákat állítottak az ablakokba. Különösen sok égő csillárt és gyertyát láttunk Budán. Nemcsak a főutvonalakon, hanem a mellékutcák házainak ablakaiban is. Csaknem minden ablakot kivilágítottak a Nagyköruton a Boráros-tértől egészen a Margit-hidig, továbbá a Baross-utcában, Rákóczi-uton és a főváros legtöbb részén.

A Duna két partja is *fényárban uszott ezen az estén.* Megvilágították a királyi várpalotát, a Citadellát, a Szent Gellért-szobrot, a Halász-bástyát és a Mátyás-templomot, a Bazilika bejáratát és az Országházat. A Lánchíd minden lámpája kigyulladt és tündéri fényt szórt a Dunára.

Már a polgármester felhívása előtt nagyon sok házra kitűzték a nemzeti lobogót. Lobogódíszben, csillárok, villanykörték és gyertyák százezreinek fényével világított ablakokkal várta Budapest a Bécsből hazatérő kormányférfiakat és áhítatos hangulatban emlékezett Erdélyre, az erdélyi magyarokra és székelyekre, akik több mint husz éve várták ezt a napot.

Lelkes ünnepléssel fogadták Budapesten a hazatért kormányférfiakat

A lelkesedésnek és hálás elismerésnek kirobbanó, elemi erejü közvetlenségével ünnepelte Budapest népe pénteken éjszaka a Bécsből hazatérő gróf *Teleki Pál* miniszterelnököt és gróf *Csáky István* külügyminisztert. Nem volt ez a fogadtatás előkészített, megrendezett ünnepség, nem is lehetett az, hiszen még egy délután sem mult el azóta, hogy a Belvedereben kihirdették a döntést, a magyar delegáció hazaérkezésének időpontja is inkább csak azokon a rejtelmes hullámokon át terjedt el a milliós fővárosban, amelyek az örömhireket mindig bámulatos biztossággal és gyorsasággal „közvetítik".

Igy történhetett csak, hogy már *este 10 óra tájban hatalmas emberfolyó áradt a Keleti pályaudvar felé*, amelynek perronját és csarnokát hevenyészve és mégis ünnepélyesen szép díszbe öltöztették. Magyar, német és olasz lobogók, címeres kárpitok borították a perront és az előcsarnokot, délszaki növények zöldje visz ünnepi színeket a pályaudvari csarnok megszokott képébe. *Éliássy Sándor* főkapitány személyes vezényletével díszruhás rendőrszázad vonult fel, odakünn szász és száz lobogó alatt sorakoznak a cserkészek, gróf *Takách-Tolvay József* parancsnoksága alatt a tűzharcosok, mellettük felsorakoznak a bajtársi egyesületek, körülöttük pedig *ott tolong Budapest népének megszámlálhatatlan ezernyi tömege.*

A csarnokban a középen mikrofont szerelnek fel, cserkészkordon von körülötte négyszöget, ide érkeznek egymásután az előkelőségek. Az elsők között vannak *Keresztes-Fischer Ferenc* belügyminiszter, *Bartha Károly* honvédelmi miniszter, *Werth Henrik* vezérkari főnök és *Hóman Bálint* kultuszminiszter, akik a kormány többi tagjaival félkörben megállnak a perron bejáratával szemben. Megjelennek az államtitkárok, többek közt báróczházi *Bárczy István, Zsindely Ferenc*, báró *Wlassics Gyula, Antal István, Törley Bálint.* Velük együtt *Thuránszky László* miniszteri osztályfőnök, sajtófőnök, *Rákóczy Imre, Dulin Elek*, a miniszterelnökségi sajtóosztály h. vezetője. Báró *Vay László* pártelnök és *Kölcsey István* alelnök vezetésével igen nagy számban vonulnak fel a kormánypárti képviselők. Megjelenik báró *Radványszky Albert*, a felsőház alelnöke és *Szinnyei Merse Jenő*, a képviselőház alelnöke, *Uray István*, a kabinetiroda főnöke, *Wörnle János*, a külügyminiszter állandó helyettese. A fővárost *Szendy Károly* polgármester és *Bódy* alpolgármester képviseli. Pest vármegyét pedig *Barcsay Ákos* főispán. Megérkeznek az olasz és német katonai és légügyi attasék, itt van gróf *Esterházy János*, a szlovákiai magyarság vezére, sok társadalmi egyesület női küldöttsége, egyszóval a pályaudvar csarnokában ott van keresztmetszetében egész Magyarország.

11 óra 5 perckor kellett volna megérkeznie a miniszterelnök különvonatának, de a hangszórók késést jeleznek. A tömeg odakünn lelkesen élteti Magyarország kormányzóját, gróf Teleki Pált, gróf Csáky Istvánt és ütemesen kiáltja: Hit-ler! Hit-ler! Du-ce! Du-ce!

Végre ¾12 előtt 5 perccel bejelenti a hangszóró, hogy a különvonat befut az első vágányra. A lelkesen ragyogó arcokon feszült izgalom, a zsongó-zsibongó csarnok elnémul, a rendőrzenekar felzendíti a Himnuszt és méltóságteljesen bergördül a különvonat villanymozdonya. A Rákóczi-induló, a német nép és az olasz nép két-két himnusza hangzik, mindenki tisztelег vagy megmatottan néz a vonat felé.

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter a vonathoz lép, átölelte és megcsókolta a kiszálló *miniszterelnököt*, akit az éljenzésnek valóságos vihara fogad. A miniszterelnök mellett a *külügyminiszter* halad, mögöttük *Erdmannsdorff* német követ és *Talamo* márki olasz követ, velük együtt gróf *Teleki Pálné* és gróf *Csáky Istvánné*, majd végül a delegáció tagjai. Most *Keresztes-Fischer Ferenc* belügyminiszter gróf *Teleki Pál* felé fordul és rövid beszéddel üdvözli.

A belügyminiszter szavai után gróf *Teleki Pál* miniszterelnök és gróf *Csáky István* külügyminiszter mondott beszédet.

Mikor az első üdvözlő szavak elhangzottak, odakünn egész fénysátorba borult az éjszakai égbolt, a magyar kir. honvédség légvédelmi fényszórói vonták ezüstös fénybe az éjszakát. Mikor azután elhangzottak a beszédek, s felharsant a tömeg üdvrivalgása, a fénysátor megszámlálhatatlan égigérő fénycsóvára bomlott és míg a földön száz és száz fáklya lángja lobogott, addig fenn az égen csillogó táncot járt a fényszórók fehér világossága. Gróf *Teleki Pál és felesége* hajtattak el elsőnek az éljenző, lelkesedéstől mámoros tömeg sorfala között, majd gróf *Csáky István és fe-*

lesége, a német és olasz követek, akiknek kocsiját véget nem érő kocsisor követte. Amerre elhaladtak, egy hálás nemzet lelkesedésének hullámai áradtak eléjük.

Teleki miniszterelnök beszéde

Gróf *Teleki Pál* miniszterelnök válaszában a többi között ezeket mondotta:

— Ujra egy nagy feladatot kaptunk, amelyet megszivlelni és annak sulyát megérteni fontos a nemzetre. Ne gondoljuk, hogy minden csak sültgalamb módjára repül a szájunkba, munka is kell hozzá, a nemzet is végzett kemény munkát és az, hogy a mieink kint állottak a határokon, nem volt hiábavaló. Meg is becsültek bennünket ezért a munkáért. Meg is becsülték ezt sokban azok a baráti államok, amelyekhez hivek voltunk és amelyek hivek hozzánk a barátságban. Sokat a barátságnak, a kitartásnak és annak köszönhetünk, hogy ők olyan helyzeteket teremtettek, amelyekből nekünk is hasznunk volt. Be kell bizonyitanunk azt, hogy mi az ő megbecsülésükre méltók is vagyunk.

— A nemzet minden egyes tagja érezze át, hogy az egész magyar nemzetért felelős abban a munkában, amely holnap reggel kezdődik. *Minden egyes embernek a cselekedetétől függ, hogy megtartsuk és felvirágoztassuk azt, amit most kaptunk.* Evvel jöttünk vissza. A nemzettől is megkövetelem, hogy a lelkiismeretvizsgálatot önmagán elvégezze és *minden egyes embernek éreznie kell, hogy ő Magyarországért felelős.* Senkise handabandázzék, senki a nemzet bizalmával és értékeivel vissza ne éljen, ez az, amivel hazajöttünk, ezt éreztem én magam is. Ami pedig a munkát illeti, amit végeztünk, minden más magyar ember ugy végezte volna.

— A nemzet hálás azoknak a barátoknak, akik régi harcokban is évszázadokon át barátaink voltak, de maga is mutatkozzék e barátságra továbbra is méltónak és épitse ezt az országot naggyá, hatalmassá, erőssé és egységessé. És vigyázzon arra, hogy azokat a nemzetiségeket, amelyek most ennek az országnak kebelébe visszatérnek, ne nézze az elmult idők szemüvegén keresztül. Mindenki teljesitse a maga helyén kötelességét.

A magyar államférfiak bucsuztatása a bécsi pályaudvaron

Bécs, aug. 30. (MTI) A magyar küldöttség tagjai este 8 órakor különvonattal elutaztak Bécsből. Bucsuztatásukra a pályaudvaron megjelent a többi között *Ribbentrop* birodalmi külügyminiszter, *Stülpnagel* vezénylőtábornok, Bécs város parancsnoka, báró *Dörnberg*, a német külügyminisztérium szertartásfőnöke, magyar részről *Sztójay Döme* berlini magyar követ és *Van der Venne Alfréd* bécsi főkonzul. A magyar miniszterek német kisérőik társaságában elléptek a pályaudvar előtt felállitott diszszázad arcéle előtt, majd a zenekar hangjai mellett kivonultak a pályaudvar tornácára. Hosszasan bucsut vettek ezután Ribbentrop külügyminisztertől és kiséretétől, majd felszálltak a különvonatba, amely nyolc óra öt perckor futott ki a pályaudvarról.

Ünneplés utközben

Győrből jelentik: A különvonat fogadására a győri pályaudvaron hatalmas tömeg gyült össze. Megjelentek *Breyer István* és *Madarász István* püspökök, a város vezetősége és tisztikara. Az összegyült tömeg lelkesen éljenezte gróf *Csáky István* külügyminisztert és gróf *Teleki Pál* miniszterelnököt. Szavalókórusok a Ducet és Hitlert éltették. Csáky külügyminiszter közvetlen szavakkal válaszolt Koller Jenő polgármester üdvözlő beszédére. Kijelentette, hogy azoknak, akik keveslik az eredményt, azt üzeni: amit elértünk, *fegyver nélkül* kaptuk vissza, a visszaszerzett területekért nem folyt egyetlen magyar ifju vére sem.

Ünneplések a követségek előtt

Pénteken este ünneplő tömegek vonultak fel a német és az olasz követség épülete előtt és ott lelkesen éltették *Hitler* vezér és kancellárt és a *Ducet.*

A zsiradag uj megállapitása

A MTI jelenti: A Budapesti Közlöny szombati számában a földmivelésügyi miniszter rendeletet tett közzé, amely a lakosság zsirellátásának zökkenőmentes biztositása érdekében egyrészt Budapesten, ahol a zsirjegy be van vezetve, *az egy jegyre kiszolgáltatható zsirmennyiséget hetenkint és fejenkint 20 dekagrammra szállitja le, másrészt országszerte a 100 kilogrammon felüli zsirkészletek és a tiz darabon felüli zsirsertés bejelentését kötelezővé tette.*

Egyuttal elrendelte a miniszter, hogy negyedévenkint a községi elöljáróságok megismételjék a zsirkészletekről és a sertésállományról szóló jelentéseket. A bejelentés levelezőlapon történik, mint azt eddig is az áprilisban kiadott rendelet alapján tették.

Mit kaptunk vissza területben és lakosságban?

Bécs, aug. 30. (MTI) A Romániából most visszacsatolt terület 45.000 négyzetkilométer, amelyen 2,370.000 lakos él. Az 1930. évi népszámlálási adatok alapján ezek közül magyar 1,150.000, azaz 48 százalék, német 60.000, azaz 2.5 százalék, román 1,000.000, azaz 43 százalék, egyéb 160.000, azaz 6.5 százalék. A döntőbiráskodás jegyzőkönyvében lakosságcseréről nincs szó, hanem optálási jogról.

A visszacsatolt területek lakossága és természeti kincsei

A döntőbiróság által nekünk itélt terület nemcsak nagyságban, de természeti kincsekben, bányákban, fürdőkben és ipari termékekben is gazdag.

Elsőnek közöljük a visszacsatolandó vármegyék és városok népességi adatait, azzal a megjegyzéssel, hogy azoknál a vármegyéknél, amelyeket nem kaptunk vissza egész területükben, csak hozzávetőleges számokat adhatunk.

Vármegyék

Teljes egészében 4 vármegye került vissza Magyarországhoz, 8 vármegyéből csak részeket kaptunk. Ezeknek adatait alább közöljük:

Teljes egészükben visszakaptuk:

	kb. km.	kb. lakos
Beszterce-Naszód	4326	150.000
Csik	4993	150.000
Szilágy	5191	350.000
Szolnok-Doboka	3965	220.000

Részben már visszatért, részben csak csonkán visszatérő megyék:

Bihar	5000	400.000
Háromszék	2500	130.000
Kolozs	3000	220.000
Máramaros	3381	165.000
Maros-Torda	4856	290.000
Szatmár (Ugocsával)	4200	150.000
Udvarhely	2977	130.000

Városok

Kolozsvár	99.457	lakos
Nagyvárad	81.746	„
Szatmárnémeti	50.744	„
Marosvásárhely	38.116	„
Máramarossziget	27.648	„
Nagykároly	16.085	„
Dés	15.311	„
Nagyszalonta	15.176	„
Nagybánya	13.986	„
Beszterce	13.251	„
Sepsiszentgyörgy	10.942	„
Gyergyószentmiklós	10.986	„
Szászrégen	9.182	„
Székelyudvarhely	8.592	„
Zilah	8.154	„
Szilágysomlyó	7.496	„
Szamosujvár	6.659	„
Bánffyhunyad	5.450	„
Kézdivásárhely	5.147	„
Csikszereda	5.014	„
Felsőbánya	4.153	„
Naszód	3 527	„

Hires gyógyfürdők, amelyek visszakerülnek

A bécsi döntés a régi Magyarország számos, értékes gyógyfürdőjét juttatja vissza hozzánk. Visszakerülnek többek közt *Bikszád, Borszék, Erdőszentgyörgy, Félixfürdő, Korond, Püspökfürdő, Kovászna, Szamosfalva, Tusnád* és még számos Erdély egyéb vidékein elszórtan fekvő értékes gyógyforrás és természeti kincs. A békeidők népszerü magyar fürdőhelyei Erdély völgyeiben és a Kárpátok fenyőkoszoruzta bércein ujra az anyaországhoz tartoznak.

Az erdélyi magyarság egyik legkedveltebb és leglátogatottabb fürdője volt mindenkor a marostordamegyei *Szováta.* Ez a meleg, sós taváról hires fürdő a parajdi sóterülethez tartozik. Tavai közül a Fekete sóstó, továbbá az Illyés-féle Medve-tó a legnevezetesebbek; az utóbbi valóságos természeti csoda. Sótartalma olyan nagyfoku, hogy nem lehet benne elmerülni. A viz a tó felszinén 21 fok hőmérsékletü, lejebb fokozatosan melegszik és másfél méter mélységben már eléri a 75 fokot. Egész Európában sehol sincs ilyen melegvizü tó. A tudomány azzal magyarázza keletkezését, hogy a környék sós szikláit a közeli patakok alámosták. A tó vize és Szováta meleg forrásai számos betegség ellen nyujtanak enyhülést. A román uralom alatt is sokan látogatták Magyarországról Szovátát.

Nem messze Szovátától, a gyergyói havasok tetején van a Gyilkos-tó, amely körül szintén létesült egy kis üdülőhely.

De ki ne emlékeznék a gyönyörü *Borszékre,* amely a tölgyesi szoroshoz vezető uton fekszik 882 méter magasságban. Szénsavas fürdője és meleg forrásvize van. Forrásai már nevükben is a régi magyar multat idézik: a Kossuth-kut, a Petőfi-kut, a József főherceg- és Arany János-kut. A borszéki viz európai hirü, üditő itala évenként hárommillió palackban kerül forgalomba.

A gyomorbajosok régi kedvelt fürdőhelye Bikszád, Szatmár megye szinérváraljai járásában fekszik, nem messze a régi magyar határtól. Négy forrása van, közöttük leghiresebb a Klára-forrás, amelyet a légiutak és a gyomor hurutos megbetegedéseinél ajánlanak az orvosok.

Csik vármegyével visszakerült hozzánk a gyönyörü *Tusnád-fürdő* is. Egyike Erdély legszebb fürdőinek és klimatikus gyógyhelyeinek. Az Olt folyó völgyében gyönyörü fenyveserdők és százados park közepette fekszik 650 méter magasságban. Kilenc értékesebbnél értékesebb forrása van, továbbá vasláp- és fenyőfürdője.

Háromszék vármegyének is van egy kiváló gyógyhatásu fürdője, a kies fekvésü *Előpatak.* Egyike Erdély legjobban fölszerelt fürdőinek. Forrásaiból égvényes vasas és savanyuvizek fakadnak, amelyek ivásra és fürdésre egyaránt kitünőek. A Főkut nevü forrása egész Európa leggazdagabb vastartalmu vize. Meleg fürdői szintén kitünő gyógyhatásuak. Vasas ivóvizéből évente 500.000 palac kerül forgalomba.

Háromszék megyével visszakerült hozzánk a hires nevezetes torjai *Büdös-barlang* is.

Korond-fürdő Udvarhely vármegyében fekszik. Vasas savanyuvize és sós forrása, vérszegénység, gyomorbajok és csontbetegségek ellen kitünő hatásu.

Régi, ismert fürdő *Kovászna,* amely sokféle és ritka ásványos forrásairól hires. Legnevezetesebb ezek között a *Pokolsár,* amelynek égvényes, konyhasós savanyu vizét a fenéken levő iszappal együtt az óriási mennyiségben folytonosan feltörő szénsav örökös forrásban tartja. Csuzos és köszvényes bajok ellen kitünő gyógyhatásu. De egyéb értékes, részben még kihasználatlan gyógyforrásai is vannak ennek a régi erdélyi fürdőnek.

Nagyvárad közvetlen szomszédságában van a *Püspökfürdő* és a *Félixfürdő;* mind a kettő kedvelt kirándulóhelye a kőrösparti város közönségének.

Az emlitett gyógyfürdőkön kivül természeti szépségekben gazdag vidékek egész sora került vissza az ezeréves határok közé. Azoknak, akik szeretik a szabad természetet és a turisztikát, a Kárpátok bércei és hóboritotta csucsai alkalmat fognak adni arra, hogy a természet legcsodásabb alkotásaiban gyönyörködhessenek.

A visszacsatolt területek természeti kincsei

A visszatért terület egyik legértékesebb ásványi kincse a só. *Rónaszék, Aknasugatag, Désakna és Parajd a legfontosabb sóbányák. Nagybánya* környékén egész csomó értékes ércet bányásznak, igy *Kapnikbányán ólmot, cinket, Felsőbányán aranyat és ezüstöt. Misten, Balánbányán és Óradnán rezet, Kissebes* értékes gránitlelőhely. *Tihó* szénjéről és piritjéről hires. *Zsibó* és *Szurdok* jóminőségü szenet termelnek ki a föld mélyéből. Ipari szempontból fontosak *Kolozsvár* harisnya, vasöntő, szappan és textilgyárai. *Nagyváradon* vegyészeti, cipő-, kakaó- és szövőgyárak vannak, *Nagyszalontán* textilipar virágzik. *Szatmárnémeti, Nagykároly* és *Beszterce* jelentős ipari központok. *Sepsiszentgyörgyön* textilgyár, *Börvilyben* pedig kendergyár működik.

Több szempontból is jelentős érték a visszatért területet védő Kárpátok vonulata. A történelmi határon a *Tölgyesi, Békás, Gyimesi és Ojtozi szoros, valamint a Borsai, Radnai és Borgói* hágó vezet keresztül.

Hazatérő történelmi családok

Erdély egy részének visszajutásával a magyar közélet igen értékes történelmi és politikai nevekkel gazdagodott.

A visszacsatolt területen ugyanis számos olyan volt nagybirtokos család maradék birtoka kerül vissza, akik a magyar közéletben és a magyar történelemben nagy szerepet játszottak. Visszakerülnek a következő történelmi családok:

Gróf *Teleki Domokos* gernyeszegi maradék birtokával, ugyanakkor Marosvásárhelyről visszakerül a *Teleki*-féle könyvtár, amely Telekitéka (Teleki bibliotheka) néven ismeretes. Visszakerül a *Bánffy*-család, a báró *Jósika*-család, a báró *Wesselényi-család,* gróf *Bethlen István* és családjának maradék birtoka, a gróf *Mikesek* zabolai birtoka, báró *Szentkereszthy Béláék,* báró *Dániel* családjának birtoka, visszakerül maga Bethlen-község, *Tisza Kálmán* ősi birtoka Nagyszalonta vidékén, *Urmánczy Jeromos-* és *Nándor*-család szülőföldje, az *Ugron*-család maradék birtoka, visszajut *Eckhardt Tibor* édesanyjának, *Ugron Rózának* udvarhelymegyei birtoka és sok olyan maradékbirtok, amelynek tulajdonosai nagy szerepet játszottak Erdély, vagy a magyar politikai élet világában.

Ezzel szemben az erdélyi magyar politika öt vezető családjának birtoka nem kerül visszacsatolásra. Igy Romániában marad *Gyárfás Elemér, Jakabfy Elemér, Szász Pál,* gróf *Kendeffy* és a gróf *Haller* család. Viszont Magyarországhoz csatolták Maniu volt román miniszterelnök badacsonyi birtokát, amely tudvalevően valaha *Apaffy Mihály* családjának ősi otthona volt és ugyancsak Magyarországhoz csatolták *Vajda-Vojvoda Sándor* volt román miniszterelnök alpárréti és marostordai birtokát. Ezenfelül számos olyan román politikusnak is Magyarországhoz csatolt területen van birtoka, akik vezetőszerepet játszanak a román politikai közéletben és akiknek egy igen tekintélyes része a magyar birtokok felosztása révén jutott földtulajdonhoz.

LEGUJABB

Nyolcvanra növekedett a pénteken lelőtt angol repülőgépek száma

Berlin, aug. 30. (Német TI) Harci és vadászgépeink a pénteki nap folyamán több meglepő támadást intéztek a brit sziget ellen. A ledobott bombák jelentékeny károkat okoztak sok repülőtéren s a királyi légi haderő berendezéseiben. E támadások, valamint a délangliai partvidék átrepülése folyamán a déli grófságok és a Csatorna fölött több izben légi harcra került sor. Az eddig beérkezett jelentések szerint vadászaink e harcok során 80 ellenséges repülőgépet lőttek le. Veszteségeink mérsékeltek s csak 21 gépetatesznek ki.

Angol katonai repülőnő holttestét vetette a német partokra a viz

Berlin, aug. 30. (Német TI) Schleswig-Holstein nyugati partján egy erősen oszlásnak induló holttestet találtak, amelyet a viz vetett partra. A boncolás megállapitotta, hogy női holttestről van szó. A holttesten még rajta volt a jellegzetes zöldesbarna szinü katonai szövetből készült nadrág, amelynek zsebében mindössze egy zsebórát találtak. Az óra mutatója 2 óra 40 percet mutatott. Az óra számlapján a következő felirás volt: „Schockproof Lever", az óra hátlapján pedig egy repülőgép rajza volt bevésve. Ezekből a jelekből arra lehet következtetni, hogy egy angol katonai repülőnő holttestéről van szó.

Ismét közlekedik a rozsnyói gyorsvonat

Vonatokat indit a MÁV a Balatoni Sporthét alkalmából

A MÁV igazgatósága közli, hogy a Balatoni Sporthét alkalmából szombaton, aug. 31-én és szept. 7-én Budapest déli p. u.-ról 14.05-ös indulással Siófokig a 2214. számu, 15.25-ös indulással Balatonfüredig az 1124. számu hétvégi személyvonat, végül 16.25-ös indulással Siófokon át Keszthelyig a 2206—2203/a. számu hétvégi gyorsvonat közlekedik. Ellenirányban vasárnap, szept. 1-én és 8-án Budapest déli p. u.-ra 22.18-as érkezéssel Siófokról a 2211. számu, 0.10-es budapesti érkezéssel Balatonfüredről az 1131 számu hétvégi személyvonat és végül 23.13-as budapesti érkezéssel Keszthelyről a 2206/a—2201 számu hétvégi gyorsvonat közlekedik.

Közli továbbá a MÁV, hogy a szept. 1-től a Bpest keleti p. u.-ról 7.10-kor induló, ellenirányban ide 22.52-kor érkező rozsnyói gyorsvonat ujból közlekedik. E vonatok vasárnap és ünnepnapokon gyorsvonatként, hétköznapokon pedig gyors-sinautóbuszként közlekednek. Vasárnap és ünnepnapokon e gyorsvonatok Hatvanban közvetlen gyorsvonati csatlakozást kapnak Miskolc felé, illetve felől, a Hatvan—Miskolc között vasárnap és ünnepnapokon ismét közlekedő 402-es és 401/a. számu gyorsvonatok révén.

Leleplezték és elfogtak egy veszedelmes betörőbandát

A rendőrség hosszabb nyomozás után leleplezett és elfogott egy betörőbandát, amelynek tagjai sok *ékszert, igazgyöngyöt, drágakövet és más értéktárgyat, meg több ezer pengőt zsákmányoltak az utóbbi időben.* A betörőbanda tagjai *Pap János, Sziva József* és *Raposa János.* Egy uraségi inas utmutatása alapján legutóbb kifosztották *Szántó Endre* villamossági vállalati igazgató Városmajor-utcai lakásának egyik szobáját és *40.000 pengő értékü ékszert, meg más értéktárgyat vittek el.* A betörőbanda tagjai *Polgár Tibor* rádió-karnagy lakásáról 18.000 pengőt, az érseki helytartóság hivatalából 5000 pengőt és 1500 pengő értékü bélyeget, a belvárosi templom sekrestyéjéből 20.000 pengő értékü ötvösmunkát loptak el. Ezenkivül még több más betörést is követtek el.

A betörők az ellopott holmi egy részét Szentendrére vitték Pap lakására, számos értéktárgy pedig orgazdákhoz került. Papot itt lepték meg éjjel a detektivek. Sziva Józsefet Budán, Fő-utcai szépen berendezett lakásán fogták el. *Ugyanott került rendőrkézre Raposa János is.* A detektivek a betörőket a főkapitányságra kisérték. A *lopott tárgyak nagyrésze megkerült* és a betörőbanda orgazdáit is kinyomozták. A főkapitányság bünügyi osztályán most állitják össze a károsultak és a megtalált tárgyak jegyzékét. A három betörőt büntársaikkal együtt letartóztatták.

A Pesti Hirlap megkönnyiti a szülőknek a tankönyvek beszerzését.

Minden uj tanév ujabb fáradságos munkát jelent azoknak az *előfizetőknek*, akik gyermekeiket iskoláztatják.

Kötelességünknek tartjuk segitségükre sietni s felajánljuk

ugy fővárosi, mint vidéki előfizetőinknek, hogy főkiadóhivatalaink a szükséges tankönyveket beszerzik s címükre el is juttatják a következő módozatok mellett:

A megrendelést ajánlott levélben kérjük a Pesti Hirlap főkiadóhivatalának

Budapest, V., Vilmos császár-ut 78. vagy VII., Erzsébet-körut 1.

cimezve. A boritékon feltünően jelzendő:

Tankönyvmegrendelés.

A levélnek tartalmaznia kell:

1. *a megrendelő pontos cimét;*

2. *az iskola nevét, az osztály megjelölését*, továbbá, hogy *leány- vagy fiuiskola* részére kellenek-e a könyvek;

3. *hittankönyveknél a felekezet megjelölését;*

4. *felsőbb osztályu tanulóknál*, hogy görögöt tanul-e vagy *angolt, franciát, olaszt.*

Vidéki iskolákra szóló megrendeléseknél az illető iskola nyomtatott értesitőjéből a tankönyvelőirás melléklendő.

A megrendeléseket *utánvéttel* küldjük a *Vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium által előirt bolti áron.* Kivánságra előre jelezzük az utánvét összegét.

Fővárosi előfizetőink személyesen is megrendelhetik a szükséges tankönyveket és azokat személyesen át is vehetik.

A szovjet kormány tiltakozó jegyzéket intézett Romániához az ismételt határsértések miatt

Sürgős és kielégitő választ kér, mert „a román csapatok határsértései a mai napig folynak“

Moszkva, aug. 30. (Szovjet TI) **Augusztus 19-én Dekanozov helyettes külügyi népbiztos jegyzéket nyujtott át Gafencu moszkvai román követnek, amelyben**

a szovjet kormány tiltakozott a román csapatok részéről a szovjet-román határon történt kihivó ténykedések ellen.

A jegyzék megengedhetetlennek minősiti azt, hogy román csapatok több izben tüzeltek határmenti szovjet alakulatokra. Ezekre a tüzelésekre a szovjet határőrök könytelenek voltak többször tüzzel válaszolni. Dekanozov augusztus 29-én magához hivatta Gafencut és

ujabb tiltakozó jegyzéket nyujtott át a szovjet határon levő román csapatok és határőrök ujabb ellenséges ténykedései, valamint a román katonai repülőgépek részéről történt határsértések ellen.

Az augusztus 29-iki szovjet jegyzék szerint igaz, hogy szovjet részről még áldozatok nincsenek, de ha áldozatok is lennének, az ügy komolyabb jelleget is ölthetne. A szovjet-kormány a román kormányra háritott minden felelősséget a román csapatok és katonai repülőgépek emlitett cselekedeteinek esetleges következményeiért. A beszélgetés alatt Gafencu átnyujtotta Dekanozovnak a román kormánynak a Szovjetunió augusztus 19-iki jegyzékére augusztus 26-án kelt válaszát. A román kormány jegyzékében tagadja, hogy a szovjet jegyzékben felsorolt esetekben román oldalról tüzeltek és kijelenti, hogy a román kormány ismételten utasitásokat adott a román határőrségnek, kerüljön el mindenképpen olyan incidenseket, amelyek a jószomszédi viszonyt megzavarják. Ezeket az incidenseket állitólag az idézte elő, hogy román határőr-egységekre tüzeltek, valamint, hogy szovjet katonai repülőgépek a határt megsértették. Dekanozov kijelentette, hogy Gafencu közleményeit ellenőrizni fogják, majd megerősitette annak szükségességét, hogy

Gafencu sürgős és kielégitő választ adjon a szovjet kormány tiltakozó jegyzékére,

mert a román kormány augusztus 26-iki jegyzéke ellenére a román csapatok határsértései mind a mai napig tovább folynak.

Hadműveletek

Liverpool kikötőjét fölgyujtották a német repülők bombái

Berlin, aug. 30. (NTI) **A véderő főparancsnoksága közli:**

Augusztus 29-én a légi erő tevékenysége fegyveres felderitésre szoritkozott. Ennek folyamán több légi harcra került sor Délkelet-Anglia felett.

Az augusztus 30-ára virradó éjjel a német harci rajok megtámadtak több Lincoln- és Suffolk-grófságbeli repülőteret, a felixstowni ipari telepeket, a weybridgei és langley-southi repülőgépgyárakat, valamint a dundeei, leithi, hartlepooli és liverpooli kikötő épitményeit. A támadások sikerét a támadott helyeken, főképpen pedig a liverpooli kikötőben keletkezett nagykiterjedésü tüzek mutatták. Tovább folytattuk az angol kikötők aknákkal való elzárását.

Angol repülőgépek az elmult éjszaka is bombáztak nyugatnémetországi nem katonai célpontokat. A Ruhr-vidék több helyén lakónegyedeket találtak el a bombák. A biztonsági és segédszolgálat azonban hamarosan eloltotta a tüzeket. Az anyagi kár csekély. A Ruhrvidék elleni éjszakai támadás során a légvédelmi tüzérség lelőtt két ellenséges repülőgépet, nappali légi harcokban pedig 19 ellenséges repülőgép és hat záróléggömb pusztult el. Hét német repülőgép nem tért vissza.

Egy tengeralattjáró az éjszaka elsülylyesztett egy erősen védett karavánból három, összesen 21.000 tonnatartalmu ellenséges kereskedelmi hajót.

Süvitő bombákat dobtak London környékére

London, aug. 30. (Reuter.) A londoni körzetben a késő délelőtti órákban légiriadót rendeltek el, amely husz percig tartott.

A kora reggeli órákban két süvitő bombát dobtak London környékére. Ugyanakkor egy magános ellenséges repülőgép több süvitő bombát dobott egy délkeletangliai tengerparti városra.

Londonban pénteken este — ma negyedszer — légiriadó volt.

Sikeres olasz légi támadások Málta, Marsa Matru és kenyai célpontok ellen

Valahol Olaszországban, aug. 30. (Stefani.) **Az olasz** *főhadiszállás* **84. közleménye:**

Micabba máltai tengerészeti támaszpontot légi alakulataink pontosan végrehajtott bombatámadás alá vették. A felszállt ellenséges vadászrajok nem akarták felvenni a harcot kisérő vadászrepülőgépeinkkel és elmenekültek, vadászainknak azonban sikerült három ellenséges gépet gépfegyvertüzzel megrongálniok.

Észak-Afrikában légi alakulataink egymást követő hullámokban ismételten bombázták Marsa Matru katonai raktárait és pályaudvarát. Pontos célzással többszáz bombát dobtak le a kitüzött célpontokra.

Kelet-Afrikában olasz repülőgépek Kenyában Arbónál, Bhainál és Garissánál összevont csapatokat és gépkocsiosztagokat bombáztak. Bombázták továbbá Buna repülőterét, ahol a földön egy repülőgépet elpusztitottak és két másikat megrongáltak. Az emlitett müveletekben részt vett valamennyi repülőgép visszatért támaszpontjára; mindegyiknek a legénysége sértetlen maradt, jóllehet a gépeket részben találatok érték.

Egy csapatkötelékünk sikeres rajtaütést hajtott végre Bunánál, egy angol tehergépkocsit elpusztitott és sulyos veszteségeket okozott az ellenségnek.

Az ellenség három izben ismételt bombatámadást intézett Mogadiscio ellen; az anyagi kár jelentéktelen, emberéletben a veszteség két halott és hat sebesült.

A háboru és béke kérdése a délafrikai országgyülésen

New York, aug. 30. (Német TI) Fokvárosból érkező tudósitások szerint *Hertzog* tábornok, volt délafrikai miniszterelnök, azt inditványozta az országgyülésnek, *kezdjenek azonnal béketárgyalásokat Németországgal és Olaszországgal,* mert Anglia csak kétségbeesésében folytatja a háborut. Ha tárgyilagosan vizsgáljuk a katonai helyzetet — mondotta *Hertzog* — be kell látnunk, hogy Anglia reménytelenül elvesztette a háborut. Dél-Afrikának a leggyorsabban ki kell lépnie a hadviselők sorából. A szárazföldön — folytatta *Hertzog* — Németország fölénye nem vitás, a levegőben pedig Németország bebizonyitja, hogy Angliának tanitómestere. A tengeren és tenger alatt megmutatta a birodalom, hogy nem kell tartania Nagy-Britanniától.

Smuts délafrikai miniszterelnök *hevesen támadta Hertzogot* és kijelentette, hogy Dél-Afrika nem hagyja cserben barátait. *Smuts* ezután arra kérte az országgyülést, erősitse meg mégegyszer a Németországgal és Olaszországgal történt diplomáciai kapcsolatok megszakitásáról szóló határozatot.

Szeles, hüvös idő

A csütörtökről péntekre virradó éjszakán országos eső öntötte el hazánk földjét és a négynapos meleg után ujra megjelentek az idei nyárra oly jellemző zivatarok. A legtöbb esőt ezuttal Kárpátalja kapta, ahol a lehullott csapadékmennyiség sok helyen az 50 millimétert is meghaladta. Napközben már felszakadozott a felhőtakaró, csak kisebb záporok voltak, ezzel szemben megerősödött az északnyugati szél, ami ujból hideg, valószinüleg sarkvidékről származó levegőt szállit felénk. A hőmérséklet napközben alig egy-két helyen érte el a 20 fokot, tehát a pénteki napnak ismét késő őszies jellege volt. Estére gyengült az északnyugati szél, de ezzel együtt erőteljes éjszakai lehülés indult meg.

Szombaton továbbra is szeles, hüvös jellege lesz időjárásunknak, eső azonban már csak szórványosan, kisebb záporok alakjában lehet. Az éjszakák igen hüvösek lesznek.

A Balaton vizhőmérséklete 17—19 fok között van, a Duna vize 16 fok.

Budapesten aug. 30-án reggel a legalacsonyabb 13 (normális 17) fok, délben a legerősebb felmelegedés 19 (normális 19) fok volt. Előző nap 15 és 18 fok. Z. A.

*

A Meteorológiai Intézet jelenti: Budapesten pénteken este 9 órakor a hőmérséklet 12 Celsius fok, a tengerszintre átszámitott légnyomás 764 mm., mérsékelten emelkedő irányzatu.

Várható időjárás a következő 24 órára: Gyengülő északnyugati szél. Változó felhőzet. Egyes helyeken, főleg a Kárpátalján, még záporeső. Erős éjjeli lehülés. A nappali hőmérséklet alig változik.

*

A nap kel 5.01-kor, nyugszik 18.27, a hold kel 2.46-kor, nyugszik 17.10-kor.

*

Vizállás. Duna: Paksig apad, lejebb árad; Pozsonyig alacsony, lejebb közepes vizállásu. Bécs —, Pozsony 276, Komárom 418, Budapest 391, Paks 314, Baja 436, Mohács 462, Gombos 477, Ujvidék 402, Zimony 358. Rába: Szentgotthárd 210. Dráva: Barcs —9, Drávaszabolcs 145, Eszék 246. Száva: Bród 395. Tisza: Tiszaujlak Csongrád között apad, másutt árad; Tokajig alacsony, lejebb közepes vizállásu. Faluszlatina 49, Tekeháza —28, Tiszaujlak —50, Vásárosnamény —32, Tokaj 216, Tiszafüred 280, Szolnok 346, Csongrád 260, Szeged 287. Szamos: Csenger —11. Bodrog: Sárospatak 313. Sajó: Bánréve 82. Hernád: Hidasnémeti 65. Körös: Körösszakáll —8, Békés —22, Gyoma 68. Maros: Makó 20. Balaton: Siófok 85. Velencei tó: Agárd 155.

NAPI HIREK

— **Rokonszenvtüntetés Fulvio Maroi római egyetemi tanár előadásán.** Fulvio Maroi római egyetemi tanár pénteken este a Magyar Társadalomtudományi Társulat előadó ülésén nagyszámu és előkelő közönség előtt előadást tartott „A fasiszta polgári jog kodifikációja Olaszországban“ cimmel. Az előadásért dr. *Dékány István* egyetemi tanár, elnök mondott köszönetet. Mindig nagy örömmel fogadtuk a baráti olasz nemzet tudós férfiait — mondotta —, de nagy örömünkre szolgál, hogy *éppen e történelmi pillanatban tartotta meg Fulvio Maroi előadását, amikor Bécsben reánk oly fontos döntést hoztak.* Örülök, hogy alkalmam van kifejezni a Társaságnak és mindnyájunknak köszönetét azok iránt a nemes államférfiak iránt, akik ujból magasra emelték az igazság zászlaját Európában. Éljen Olaszország! Éljen Németország! Dr. Dékány István elnök szavait a közönség helyéről felállva hallgatta végig és melegen ünnepelte a két nagy baráti nemzetet és azok vezérét: Mussolinit és Hitlert.

— **A hercegprimás papjai lelkigyakorlatának befejezésén.** Az esztergomi érseki szemináriumban e hét elején kezdődött meg P. Alaker jézustársasági atya vezetésével az esztergomi főegyházmegye papságának évenkint szokásos szünidei lelkigyakorlata, amelyen elejétől végig résztvett dr. Serédi Jusztinián hercegprimás is. A lelkigyakorlatok pénteken reggel a hercegprimás szentmiséjével zárultak. A hercegprimás maga áldoztatta meg szentmiséje keretében a lelkigyakorlatokon résztvett papjait.

— **Dr. vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár** a mezőgazdasági munkálatok gyors végrehajtásának közigazgatási megsegitése érdekében augusztus 29-én Komárom, Esztergom, Győr és Sopron megyéket látogatta meg. Pénteken Vas és Zala vármegye területén tartózkodik és augusztus 31-én Veszprém és Fejér vármegyéket keresi fel hasonló célból. Az államtitkár a tavaszi árvizzel kapcsolatos épitési munkálatokat is megtekinti.

— **Elhunyt Nobel-dijas tudós.** Londonból jelentik: Sir Joseph John Thomson, a cambridgei egyetem hirneves tanára 83 éves korában meghalt. Thomson értékes kutatásokat végzett az atomelmélet terén és része volt az elektron fölfedezésében. Thomson 1906-ban megkapta a fizikai Nobel-dijat.

— **A kiáradt Marcal Győr megyében nagy területeket elöntött.** Győrből jelentik: A nagyarányu esőzés következtében a Marcal ismét kiáradt medréből és Győr megyében nagy területeket elöntött. A Rába-torkolatától Gyirmótig, sőt széles sávban Pápáig viz alá került a Marcal egész balpartja, többezer hold termőterület. Viz alatt állnak a kukorica-, burgonya-, paradicsomföldek és a szénarétek is. A kár még nem becsülhető fel.

— **A vizsgálóbiró fenntartotta Datky Albert gyilkosának előzetes letartóztatását.** A rendőrség — amint ismeretes — előzetes letartóztatásba helyezte Datky Albert MABI-főtisztviselő gyilkosát: Kovács János 22 éves péksegédet, akit a törvényszék Markó-utcai fogházába kisérték. Az ügyészség a vizsgálóbiró előtt Kovács előzetes letartóztatásának fentartását inditványozta. Dr. Szabó István tanácselnök, vizsgálóbiró pénteken Kovács ismételt beismerő vallomása után kihirdette végzését, amely szerint a rendőrségi előzetes letartóztatást fenntartja.

— **Miért mondtak fel harminchat tisztviselőnek az Elektromos Müveknél?** Az Elektromos Müvek 36 tisztviselőjének szeptember 1-jei kelettel három hónapi határidőre szóló felmondási levelet kézbesitettek. A tisztviselők körében ez a hir természetesen bizonyos nyugtalanságot keltett és sokan a zsidótörvény rendelkezéseivel hozták összefüggésbe. Illetékes helyen kijelentik, hogy a felmondás a zsidótörvénnyel nincsen semmi összefüggésben és tisztára az a magyarázata, hogy ezeknek a tisztviselőknek a munkateljesitő képessége nem volt kielégitő. Azok a tisztviselők egyébként, akiknek felmondottak, ügyszólván valamennyien nyugdijképesek.

— **Törvényesen rendezik a magántisztviselők nyugdij- és betegsegélyezési ügyét.** A magánalkalmazottak szociális ügyeit a jövőben az egész országban egységesen rendezik. Mint a Magyar Tudósitó értesül, az erre vonatkozó törvény készülőben van és a tervezet minden kérdést tisztáz. A törvénytervezet intézkedéseket tartalmaz a nyugdijas magánalkalmazottak betegsegélyezési ügyére is.

— **Négyhónapi fogházra itélték nemzetgyalázásért a valutázó ál-lordot.** A törvényszék annakidején kéthónapi fogházra itélte Ernest Hamptont, az ál-lordot, kiutasitotta az ország területéről és a visszatéréstől örökre eltiltotta. A törvényszék ötös tanácsában Héthelyi Ferenc tanácselnök pénteken hirdette ki az ügyben a Kuria itéletét. A Kuria Hampton büntetését négyhónapi fogházra emelte. A vádlott ezt tudomásul vette. Dr. Halász Lajos védő előadta, hogy Hamptont — bár nem jogerősen — a valutabiróság időközben három és félévi fegyházra, egy másik biróság sikkasztásért héthónapi börtönre itélte és ez a büntetés jogerős. Kérte, hogy a törvényszék a nemzetgyalázásért és sikkasztásért összbüntetést szabjon ki. A törvényszék csak a sikkasztási bünügy iratainak beszerzése után dönt az előterjesztésről. Hampton angol nyelven kijelentette, hogy sohasem volt szándékában, hogy a magyar nemzetet megsértse. Ha elejtett szavait félreértették, azt mélyen sajnálja. Ezután a fogházőr visszakisérte cellájába.

— **Kertgazdaság.** Dr. Wass András tollából ezen a cimen ügyesen összeállitott szakmunka jelent meg, amely hasznos gyakorlati tanácsokkal szolgál a kertgazdasággal foglalkozóknak. A több mint kétszáz oldalas munka felöleli a gyümölcs-, virág- és konyhakertészetet, továbbá a szőlőművelést, a kerti magtermesztést és az értékesitésre vonatkozó tudnivalókat. A kiváló szaktudással megirt könyv értékes gyarapodása gazdasági irodalmunknak.

— **Katolikus főigazgatói kinevezések.** A hercegprimás a katolikus középiskolák elnökfőigazgatójává dr. Kürti Menyhértet, a budapesti kerület főigazgatójává Virágh Teofilt, a dunántuli kerület főigazgatójává dr. Becker Vendelt, a dunáninneni kerület főigazgatójává dr. Tihanyi Bélát nevezte ki.

— **Erdélyi őrség az Országzászlónál.** Vasárnap az Erdélyi Férfiak Kőrösi Csoma Sándor munkáscsoportjának szakasza teljesit őrszolgálatot az Ereklyés Országzászlónál. Déli 12 órakor a postajárműtelep zenekara kiséri a csapatot őrségváltásra és adja a Szabadság-téri térzenét.

— **Subsztratoszféra-repülőgépek.** New Yorkból jelentik: A New York Panamerican Airways hetenként háromszor légijáratot indit a miami—buenosairesi vonalon. A légijárat a *subsztratoszféra repülőgépek,* valamint a belső Brazilián keresztül vezető egyenes ut felhasználásával a repülés tartamát öt napról három és fél napra csökkenti.

— **A bolognai robbanás.** Bolognából jelentik: Hivatalos közlés szerint a csütörtök délutáni robbanás egy kisegitő lőporüzemben történt. Néhány épületben tűz támadt. A halálos áldozatok száma tiz. Sokan megsebesültek, de legnagyobb részük könnyen.

— **A szentmargitszigeti Margit-kápolnában** vasárnap, szeptember 1-én d. e. fél 12 órakor csendes szentmise lesz.

— **Vándor Kálmán: Lipótmező.** Csakugy, mint a „Trieszti gyors“ cimü nagy sikert aratott regényében, Vándor Kálmán most is különleges lelki problémát boncol, a pszichológus hűvös tárgyilagosságával, a vérbeli ujságiró szenvedélyes valóságszomjával. Hogyan válik egy iró boldognak induló házassága pokollá, mert a férj szivében tanyát üt az alaptalan, beteges féltés — ez a regény szerelmi vonala. Az események a legforróbb aktualitásba torkollanak. A most folyó háboru kitörése Párisban éri a házaspárt. A következő hetekben bűnügybe keverednek, mely a férj sebesülésével, az asszony halálával végződik. A férj felgyógyulása után gyilkosként jelenti fel magát, de önvádjának minden ténybeli megállapitás ellentmond. A lipótmezei elmegyógyintézet falai közt egy okos és jólelkü orvosnő bogozza ki a hős elmezavarának rejtélyét s vezeti kibékitő megoldáshoz az avatott tollal megirt, érdekfeszitő regényt.

— **Emlékezzünk . . .**

1915 augusztus 31.

Járőrszolgálatban megkövetelt körültekintés, lélekjelenlét és személyes bátorság mintaképe volt Kovács Mihály volt budapesti 7. közös huszárezredbeli tizedes. Mint járőrparancsnok Brody környékén parancsot kapott, hogy állapitsa meg, vajjon a Szczurowice község előtti erdő szélét az ellenség milyen erőkkel tartja megszállva? Kovács tizedes azonnal letért a főirányról, oldalt behatolt az erdőbe. Nemsokára oroszok hátában találta magát, miközben megállapitotta, hogy 100—150 lováról leszállt lovas védi az erdő szélét. Ekkor hátulról és oldalról oly heves és gyilkos tüzet nyitott a mit sem sejtő oroszokra, hogy hanyat-homlok szétugrottak. Merész előretöréssel egész Szczurowiceig hatolt előre és utközben értékes jelentéseket küldött századparancsnokának. Hősiességét a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

— **A magánkereskedelem látja el tüzelőanyaggal a főváros közönségét.** Az elmult hetek folyamán a közönség körében elterjedt az a hir, hogy az 1940—41. évi fütési időszakban a lakosság tüzelőanyaggal való ellátását a székesfővárosi Gázművek utján a főváros intézi. Ennek folytán a közönség köréből személyesen és telefonon tömegesen keresték fel a Gázműveket és nem akartak hitelt adni a tényleges helyzetnek megfelelő felvilágositásoknak. A polgármester ezért most közli, hogy *a lakosságnak tüzelőanyaggal való ellátását nem a Gázművek, hanem a jövőben is a magánkereskedelem fogja végezni.*

— **Budapest idegenforgalma.** Budapest idei idegenforgalma az év első négy hónapjában, összehasonlitva a mult év megfelelő hónapjainak összeredményével, a következő: A belföldi forgalom növekedett 14.227 utassal, a külföldi forgalom pedig 4754 utassal csökkent. A belföldiek által itt töltött éjszakák száma növekedett 52.819 éjszakával, a külföldiek által itt töltött éjszakák száma pedig 3018 éjszakával csökkent. Január és február hónapban jelentősebb külföldi idegenforgalmunk a háborus helyzet és a rendkivüli hideg időjárás miatt nem volt. Március hónapban azonban az ujabb utazási korlátozások mellett is a külföldi eredetü idegenforgalom mintegy 1000 fővel emelkedett. A nagyobb budapesti szállodák márciusi átlagos foglaltsága 90% volt. Az eddig beérkezett adatokból kiviláglik, hogy az év első négy hónapjában 2340 utassal több érkezett Jugoszláviából Budapestre, mint az elmult év megfelelő időszakában.

— **Halálozás.** *Nipkow Pált,* a távolbalátás feltalálóját pénteken temették el Berlinben nagy részvét mellett. A Führer és Göbbels birodalmi miniszter nevében *Hadamovsky* birodalmi rádióvezető helyezett el koszorukat.

Primor mezőbándi ifj. *Egerházy Lajos* állampénztári tisztviselőt — primor mezőbándi Egerházy Lajos volt tordai református lelkésznek tragikusan elhunyt fiát — pénteken kisérték utolsó földi utjára a farkasréti temetőben. A bucsuztatáson a hirneves erdélyi családnak igen sok földije jelent meg, élükön dr. *Ravasz Lászlónéval,* dr. *Szabolcska László* volt temesvári tb. református esperessel és hitvesével, *Ravasz Márthával.* Vitéz *Tuba András* református tábori esperes prédikált a koporsónál.

Özv. Nagykállói *Kállay Béniné* szül. bethleni gróf *Bethlen Vilma* palotahölgy augusztus 25-én Nógrádbercelen, életének 91. évében meghalt. A nagyasszony Kállay Béni osztrák-magyar pénzügyminiszter özvegye volt és ura halála után visszavonult birtokára. Halálát kiterjedt családja, köztük egyetlen fia, *Kállay Frigyes* kamarás gyászolják. Kállay Béninét augusztus 29-én temették el a nógrádberceli családi sirboltban.

Özv. *Ternovits Ödönné* szül. *Potsubay Anna* f. hó 29-én elhunyt. Temetése aug. 31-én fél 4 órakor lesz a rákosi uj köztemetőben. Az engesztelő szentmisét szept. 5-én reggel 8 órakor mutatják be a Szent Család plébániatemplomban.

Czipauer Lászlóné szül. *Závodszky Mária* 67 éves korában meghalt. Temetése szept. 1-én 4 órakor lesz a kerepesi temetőben.

Vitéz *Oszlányi Józsefné* m. kir. alezredes neje Budapesten meghalt. Szombaton 4 órakor temetik el a Kerepesi-uti temetőben.

Pfann Lajosné, szül. *Pillich Ilona,* községi biró, tb. tanácsnok özvegye 77 éves korában Szegeden meghalt.

— **Orvosi hirek.** Dr. *Rajna Nándor,* a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület főorvosa szabadságáról hazaérkezett és rendelését ismét megkezdte. Rendel: 3—5-ig (Horthy Miklós-körtér 3.)

Dr. *Völgyesi Ferenc* idegorvos szabadságáról megérkezett, rendelését megkezdte.

— **Az osztálysorsjáték ötödik osztályának hatodik napi huzásán,** pénteken a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

20.000 pengőt nyert 18906
10.000 pengőt nyert 46572
5000 pengőt nyertek 3418 4579 76614
4000 pengőt nyert 42560
2000 pengőt nyertek 3575 67167 70290
1000 pengőt nyertek 2556 15397 22942 74920 87187
800 pengőt nyertek 24190 37602 45512 82036 84880
600 pengőt nyertek 7325 40670 44810 52270 52361 58911 62478 67937 74106
500 pengőt nyertek 2069 5238 13617 27381 28214 33351 45731 67781 52485 59976 70698
300 pengőt nyertek 1309 3874 3926 4296 8195 8668 9227 10263 11206 11785 12043 12470 14559 17800 20924 20984 23289 23661 24779 27636 27921 28144 37676 38431 40346 40466 43478 45013 45335 46003 46191 53908 55768 55801 55994 60261 63707 65468 67348 67826 70412 73072 74218 74645 75601 78391 84563 87922

Az esetleges számhibákért nem vállalunk felelősséget.

SZINHÁZ ÉS ZENE

Erdélyi művészek — a hazatért Erdélyről

A lelkes és megilletődött hangulatban, amely a bécsi döntés nyomán mindnyájunk lelkén eláradt, eszünkbe jutottak azok a neves és népszerü művészek, akik erdélyi származásuak. Itt élnek, itt dolgoznak a fővárosban, de szavuk járásában, hanguk zengésében, művészi egyéniségükben félreismerhetetlenül és kitörölhetetlenül benne van a bérces haza szive, zamata, jellegzetessége. Vajjon mit érezhetnek ezen a nagy napon? Szólaljanak meg néhányan ők maguk, öntsék ki a szivüket.

Dr. Székelyhidy Ferenc

az Operaház örökös tagja, mély meghatottsággal válaszolt kérdésünkre:

— Boldog vagyok, mint minden magyar ember, hogy végre itt tartunk.

— Istennek hála, ujra magyar Kolozsvár, az én drága, szép Kolozsvárom! Ott jogászkodtam, ott voltam hét éven át városi tisztviselő, megválasztott tanácsi fogalmazó, törvényhatósági fogalmazó Máig is büszkén viselem Kolozsvár tb. főjegyzői cimét. Ott lettem énekes, boldogemlékü Farkas Ödön tanitványaként Hálát adok a jó Istennek, aki megengedte, hogy a magyar művészet ismét meglengethesse zászlaját a magyar Kolozsváron, a magyar Erdélyben!

Tőkés Anna

éppen esti probára sietett, amikor a *Nemzeti Szinház* kiskapujában megállitottuk, hogy köszöntsük, mint Erdély szülöttét.

— Csak azt ne kérdezze tőlem, mit érzek — mondta a művésznő —, mert ezt elmondani amugysem lehet . . .

Szép, nagy szemeit boldog könnyek öntik el.

— Látja, igy sirok örömömben délután óta, amikor megtudtam, hogy szülővárosom, *Marosvásárhely* is hazatér. Nyolc esztendeje jártam utoljára otthon és ha mindig élt is bennem, bennünk vásárhelyiekben a remény, hogy eljön ez a gyönyörü nap, bizony nem hittük volna akkor még, hogy ilyen hamar eljön. Én, amint lehet, repülök haza magyar Marosvásárhelyre, itt hagyok próbát, előadást, mindent, az első vonattal utazom haza.

Csillogó szeme most ujra elhomályosul és halkan mondja:

— Csak szegény lelkem, Édesanyám is jöhetne velem! Mindig az volt a vágya, imádsága, hogy a kicsi, otthoni temetőben pihenjen, de ő már itt nyugszik a pesti hant alatt . . . Istenem, ma talán először édes igazán a siri álma . . .

*

A boldog izgalomtól sápadtan, csillogó szemmel mondja

dr. Palló Imre,

tősgyökeres székely énekművészünk:

— Most jövök Hargitaváralja jelképes székely község hirtelenében összehivott gyüléséről. Sirva-nevetve ünnepeltünk, elszakitott szülőföldjükről elszakadt székelyek. Felejthetetlen napja lesz életemnek ez a mai nap. Fejem fájt és csak ugy kóvályogtam az izgatott várakozástól egészen déli két óráig, amig csak meg nem tudtam a döntést. Akkor a feleségemmel versenyt zokogtunk.

— A Hargita-hegység alján, Udvarhely megyében, a Küküllő völgyének elágazásában fekszik az én szülőfalum, Mátisfalva. Alatta huzódik a hires agyagfalvi rét, ahol a hajdan való székelyek országgyüléseiket tartották. Utoljára tavaly voltam otthon, az édesanyám temetésén, aki szegény már nem érhette meg ezt az örömet. Az édesapám se, ő már évek óta halott. A nővérem él még ott, meg az elhunyt bátyám gyerekei. A legnagyobbik fiu most „román“ katona. Alig várom, hogy érte mehessek.

— Mit mondhatnék még? Kimondhatatlanul boldog vagyok!

* **Dohnányi uj müve a filharmonikusok műsorán.** Dohnányi Ernő befejezte uj, nagyszabásu zenei alkotását, amelynek tervét első izben a *Pesti Hirlapban* ő maga ismertette a nyilvánossággal. Az egész estét betöltő kantáta cime „Cantus Vitae“ (Az Élet dala), alapgondolatát a mester Az ember tragédiájából vette. A nagyméretü magánszólamok és kórusok Madách örök igéit fogják zengeni, hatalmas zenekar kiséretével. A „Cantus Vitae“-t a Filharmoniai Társaság idei nyolc bérleti hangversenyének egyikén, a szerző vezényletével fogják bemutatni.

* **Muráti Lili és más vigszinházi művészek a Pódium évadnyitó műsorában.** A *Pódium* jövő szombattól kezdve a *Pesti Szinházban* folytatja *A harmincéves magyar kabaré* cimű műsorának előadásait, amelyeket a Márkus Parkszinházban megszakitott a kabaré rövid nyári szünete. A műsor uj számokkal bővül, amelyekben már többen fellépnek a *Vigszinház* művészei közül is. Igy például *Harsányi Zsolt* „Kisasszony“ cimű pompás kabaréjelenetében *Muráti Lili,* akinek partnerei *Kiszely Ilona, Köpeczi-Bócz Lajos,* vitéz *Benkő* Gyula lesznek.

SZINH.		VIG (½4, 8)	MAGYAR (½4, 8)	ERZSÉBETV. (5, 8)	KAM. VAR. (½4, ¼7, 9)	KOMÉDIA (½5, ½9)
Szomb.		Nyári kabaré	Tokaji aszu	Sárgarigóf.	Borura derü	Lassan a testtel
Vas.	d. u.	Nyári kabaré	Tokaji aszu	Sárgarigóf.	Borura derü	Lassan a testtel
	este:	Nyári kabaré	Tokaji aszu	Sárgarigóf.	Borura derü	Lassan a testtel

ROYAL VARIETÉ (4, 8). Mától: Tapsról-tapsra. — **FŐVÁROSI CIRKUSZ (4, 8).** Naponta kétszer: Togare tigriseivel a lángok közt és a nevető cirkusz.

SZINHÁZAK MŰSORA

Vig. Nyári kabaré (Muráti L., Somlay, Mezey M.) (8). — **Magyar.** Tokaji aszu. Szilágyi—Eisemann 3 f. zen. vigj. (Fedák S., Rózsahegyi, Zimonyi M.) (8). — **Erzsébetvárosi.** Sárgarigófészek. Erdélyi M. 3 f. operettje (Honthy H., Csortos, Fejes T.) (8).

MOZIK MŰSORA

ÁTRIUM, II., Margit-krt. 55. T. 153—034. **Csak egyszer élünk** (Irene Dunne, Douglas Fairbanks) (½6, ½8, ½10; szo., v., ü. ¼4-kor is).

CASINO, Eskü-ut 1. T. 383—102. **Napoleon házassága** (Pierre Blanchar, Ruth Chatterton) (½6, ¾8, ¾10; szom., vas., ü. ½4-kor is).

CITY, V., Vilmos császár ut 36—38. T. 111—140. **A láthatatlan ember visszatér** (Vincent Price). **Rumba** (¾6, ¾8, ¾10; szo., vas. és ün. ¾4-kor is).

CORSO, IV., Váci-u. 9. Tel. 18-28-18. **Sarok-üzlet** (Margaret Sullavan, Jam. Stewart) (½6 ½8, ½10; szom., vas. és ün. ½4-kor is).

DÉCSI, Teréz-krt. 28. Tel. 125—952, 121—343. **Királyi ékszer** (Ida Lupino, Allan Marshal) (6, 8, 10; szom., vas., ü. 4-kor is).

FÓRUM, Kossuth Lajos-u. 18. Tel. 189—543, 189—707. **Vágyakozás** (H. Baur, Jeanine Crispin). (½6, ½8, ½10; szom., vas. és ü. ½4-kor is).

HIRADÓ, Erzsébet-krt. 13. T. 222—499. Magyar, Luce, Ufa, Rajzos hiradók. — Messzehordó tüzérség Anglia ellen. — Karintia (kulturfilm). — A pálinkás életmentő (szines rajzfilm). D. e. 9-től éjfélig folyt.

KAMARA, Dohány-u. 42. T. 144—027. **Gülbaba** (Szeleczky Z., Jávor P.) (11, 2, 4, 6, 8, 10. Első három mérsékelt helyárakkal).

PALACE, Erzsébet-krt. 8. T. 221—222. **Éjszaka kezdődött** (Charles Boyer, Jean Arthur) (11, 2, 4, 6, 8, 10). Az első három mérsékelt.

RÁDIUS, Nagymező-u. 22—24. Tel. 122—098. **Csak egyszer élünk** (Irene Dunne, Douglas Fairbanks) (½6, ¾8, ¾10; szom., vas. és ü. ½4-kor is).

ROYAL APOLLÓ, Erzsébet-krt. 43. T. 222—[illegible] tévúd (Walter Pidgeon, Rita Johnson) (¼6, ½8, ¾10: szo., v. és ü. 4, 6, 8, 10).

SCALA, Teréz-krt. 60. T. 114—411. **„Z“ a korbácsos ember** (J. Carroll, Noah Beery) ¼6, ½8, ¾10. Szom., vas. és ün. 3-kor is).

URÁNIA, Rákóczi-ut 21. T. 146—046. **Férfi a gáton** (Hansi Knoteck, Paul Richter). — A viasz csodái (5, ¼8, ½10, szo., v. és ü. ¾3 is). — Vas. d. e. ½12: Ufa kulturfilm matiné.

MÁSODHETES MOZIK

Admirál. Halhatatlan keringő (½4, ½6, ½8, ½10). **Alkotás.** Jöjjön elsején (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Astra.** Moszkvai éjszakák (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Belvárosi.** Az eszményi asszony (4, 6, 8, 10). **Budai Apolló.** Ötmillió keres egy örököst (½5, ¾7, 9). **Capitol.** Ha eljön a holnap (½4, ½6, ½8, ½10). **Elit.** Kár volt hazudni (4, 6, 8, 10). **Homeros.** Halhatatlan keringő (¾5, 7, ¼10). **Ipoly.** Várlak (½4, ½6, ½8, ½10). **Józsefvárosi.** Halhatatlan keringő (½4, ½6, ½8, ½10). **Lloyd.** A táncosnő (½4, ½6, ½8, ½10). **Odeon.** Fekete éjszakák (½4, ½6, ½8, ½10). **Orient.** Fehérvári huszárok (¼5, ¾7, ¼10). **Otthon.** Reménytelen eset (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Rialtó.** Mimi a gazdag ember lánya (11, 1, 3, 5, ¼8, ½10). **Simplon.** Kár volt hazudni (½4, ½6, ½8, ½10). **Tivoli.** Fekete éjszakák (¾4, ¾6, ¾8, ¾10). **Turán.** Nagy keringő (4, 6, 8, 10).

OLCSÓ JEGYAKCIÓNK

Kedvezményes jegyakciónk a szinházi évad beköszöntével a jövő héten már gyarapodni fog a téli szinházak, szindarabjainak előadásaival. Mai előadásunk a századik előadása felé közeledő

Sárgarigófészek

az Erzsébetvárosi Szinházban és „Borura derü“ cimmel a „Kamara Varieté“ nagysikerü és mulattató műsora.

Jegyakciós előadásaink rendjét a műsortáblázatban vastag betükkel emeljük ki.

Jegyárusitás: Vilmos császár-ut 78. (Tel. 1—122—95—94—93). — Erzsébet-körut 1. (Tel. 1—352—96) — Apponyi-tér 5. (Tel. 1—833—99). — József-körut 30. (Telefon: 134—371. — Krisztina-körut 133. (Tel. 1—508—24). — Horthy Miklós-ut 29. (Tel. 2—695—95). — Margit-körut 8. (Tel. 1—520—25).

RÁDIO MŰSORA

Budapest I. szombati műsora. 6.40 Ébr., torna, hir étrend, lem. 10 Hir. 10.20 és 10.45 Felolv. 11.10 Vizj. 12 Harang, időj. 12.10 Szalonzene. 12.40 Hir. 1.20 Időjelzés. 1.30 Lem. 2.30 Hir. 2.45 Műsorism. 3 Árf., árak. 4.10 Ifj. rádió. 4.45 Időj., hir. 5 Hir szlovák és ruszin ny. 5.15 Gitár. 5.30 Előad. 5.50 Bpesti kamarakórus. 6.10 Előad. 6.40 Bolgár vonósnégyes. 7.15 Hir magyar és román ny. 7.25 Balatoni sporthét. 8.05 Harsányi Zsolt elbeszélése. 8.30 Lóverseny. 8.40 Nyári kaland. Hangj. 9.40 Hir, idő, hir szlovák és ruszin ny. 10.10 Táncl. 11 Hir idegen ny. 11.20 Cigányz. 12.05 Hir. **Budapest II.** 6.15 Bpesti kamarakórus. 6.40 Földm. félóra. 7.25 Szomolányi János énekel. 8 Hir, lóverseny, hir szlovák és ruszin ny. 8.25 Lem. 9.10 Felolv. 9.40 Idő.

Rövid hirek

Szombaton délben, amikor az utcán boldogan mesélték egymásnak az emberek, hogy Erdély visszatért, az egyik sarkon valamelyik rádióüzlet előtt zömök bikanyaku férfi állt és könnyes mosollyal hallgatta a hireket. Mikor a bemondó a Székelyföldet említette, a férfi hangosan felzokogott. Tompa Sándor volt, az Erdélyből menekült népszerű gőbé-szinész, akit a románok üldöztek ki hazájából. Később egy telefonfülkéből felhivta földijét, Kiss Manyit, aki szombat este vendégül látja a fővárosi erdélyi szinészeket.

Hirt adtunk nemrégiben arról, hogy a román hatóságok nem engedélyezték a kolozsvári Thália-szinház budapesti vendégszereplését. Most aztán ősszel a kolozsvári magyar szinészek megvalósithatják álmukat és ellátogathatnak Budapestre. A fővárosi szinészek és a közönség tárt karokkal várja őket.

Uj szerződtetések: T. Oláh Böskét — Tarnay Ernő özvegyét — állandó tagul szerződtette a Vigszinház, leánya, Tarnay Vera, a Pódiumban fog egész szezonban játszani, de kap néhány szerepet a Vigszinházban is. Pálóczy Lászlót — szerelmes szinésznek szerződtette az Andrássy Szinház.

A Vigszinház szezonnyitó előadásán, szombaton este a felujitott „Nyári kabaré" prológját, amelyet Harsányi Zsolt irt, Vértess Lajos mondja el.

* **Kolozsvár és az Erzsébetvárosi Szinház.** Megható ünnepség szinhelye volt pénteken este az Erzsébetvárosi Szinház nézőtere és szinpada: Kolozsvárnak Magyarországhoz való visszacsatolását ünnepelte meg a szinház igazgatósága. A „Sárgarigófészek" előadásának megkezdése előtt Erdélyi Mihály igazgató, az operett szerzője a függöny előtt beszédet mondott, amelyben a közönség lelkes tapsaitól kisérve vont párhuzamot utolsó három irredenta szindarabja, az 1938-ban szinrekerült „Legyen ugy, mint régen volt", az 1939-ben nagy sikert aratott „Zimberi-zombori szép asszony" és a most szinrekerülő és szeptember 9-én a századik előadását ünneplő „Sárgarigófészek" közt. Kincses Kolozsvár — mondotta — volt a szindarab eredeti cime s most szivünk minden melegével üdvözöljük a hazatért kincses Kolozsvárt. A lelkes beszéd nagy hatást keltett s utána a szinészek nemzetiszinü kokárdával a jelmezeiken játszották végig a darabot.
* **Nosz-zeneiskolában** (XI., Horthy Miklós-ut 72) beiratások egész napon át.

MOZI

* **Tolnay Klári az „Erzsébet"-ben.** Rövidesen bemutatják az Erzsébet királyné cimü filmet, amelyben a cimszereplő Karádi Katalin mellett Tolnay Klárié a második főszerep. A mártirsorsu királyné hűséges magyar udvarhölgyének alakitásával az ifju művésznő filmpályájának talán legszebb állomásához érkezett el. Ő olvassa fel felséges urnőjének Petőfi „Szeptember végén" cimü költeményét. Ez a felolvasás a film egyik élményszerü mozzanatának igérkezik.

LÓVERSENY

Az Őszi-dij

Még augusztus van, a rákosi versenytéren azonban szombaton már az Őszi dijra kerül a sor. Igaz, az időjárás — legalább is egyelőre — őszies lett. Az Őszi dijra gróf Pejacsevich János gondozottai közül három lovat neveztek, valószinüleg a három közül csak Szajkó indul és ha kifutja legutóbbi formáját, meg is nyerheti a versenyt. A kétévesek három futamban mérkőznek. Kétszer a nyeretlen kétéveseket nyergelik fel. Ezer méteres távon igen érdekes lesz a nyeretlen kétévesek versenye. Tipjeink: I. Para Yokk—Lancelot, II. Parittya—Mitugrálsz, III. Basra—Fénysugár, IV. Szajkó—Vinkó H., V. Németh idom.—Guba, VI., My Star—Kertész idom., VII. Foltos—Dicséret.

SPORT

Kolozsvár és Nagyvárad sportja hazatér

Huszonegy éves elszakitás után Erdély magyarlakta területének jelentős része visszatér. A magyar sport számára igen nagy nyereséget jelent Kolozsvár és Nagyvárad hazatérése. Labdarugásban és atlétikában Kolozsvár és Nagyvárad mindig igen magas szinvonalu központja volt a magyar sportnak, e két város számottevő szerepet játszott a világháborut megelőző virágzó sportéletben.

A román állam labdarugásában mindig vezetőszerep illette meg a magyar sportegyesületeket és a román egyesületekben szereplő magyar játékosokat, az atlétikában, valamint a többi sportágban is Erdély magyar ifjusága volt mindig az élen.

Egy erdélyi sportegyesület áttelepedett a trianoni Magyarország területére, a kolozsvári egyetem sportegyesülete, a KEAC, amely Szegeden talált uj otthonra és átmenetileg a „K" betü „Kitartás"-t jelentett. Két évtizedes kitartás meghozta a gyümölcsét és a „K" betü most ujra Kolozsvárt jelent.

Megkezdődött a müncheni tenniszmérkőzés

München, aug. 30. A Davis-serleg szabályainak megfelelően megrendezett magyar-német tenniszviadal első napján megtartott két egyes mérkőzés közül *Asbóth* győzött Koch ellen, mig Gábori Henkel bajnok ellen öt szetes küzdelemben vesztett. *A mérkőzés állása tehát 1:1.*

Asbóth—Koch 6:4, 9:7, 6:2, Henkel—Gábori 6:2, 4:6, 6:3, 4:6, 6:3.

Szombaton a páros mérkőzést tartják meg.

A magyar labdarugás ünnepli Erdély magyarjainak hazatérését

A bécsi döntés alkalmából dr. *Gidófalvy Pál* miniszteri biztos elrendelte, hogy a vasárnapi labdarugómérkőzéseken *az első félidő 25. percében a játék szüneteljen és a játékosok a sporttelep magyar zászlaja előtt felsorakozva tiszteleg-jenek. A tiszteletadás után a szereplők eléneklik a magyar Himnuszt.* A Himnusz eléneklése után folytatják a mérkőzést.

A szeptember elsejei Ferencváros—Elektromos bajnoki labdarugómérkőzésre és a szeptember nyolcadiki magyar-német ökölvivóviadalra jegyek elővételben kaphatók a Pesti Hirlap Vilmos császár-ut 78 és Erzsébet-körut 1. szám alatti főkiadóhivatalaiban.

Izgalmas küzdelmekre van kilátás a motorkerékpáros körversenyen. A Balatoni Sporthét egyik legizgalmasabb eseménye lesz a tihanyi motorkerékpár verseny. A most felavatásra kerülő pálya, a Balatoni Intéző Bizottság hozzájárulásával 60.000 pengős költséggel épült. Az uj 5 kilométeres utszakasz ma az ország legszebb versenypályája, mely a tihanyi félsziget kiszeögellő csúcsától indul ki és a hegyre kapaszkodva a másik oldalon a Balaton partján tér vissza. Eddig hatvan nevezés érkezett és nagyrészük FTC szinekben indul. A motoros társadalom körében már most nagy vita folyik arról, hogy vajjon Kozma 500 kcm-es gépe, vagy Lukavetz 250 köbcentiméters kompresszorosa lesz a mezőny leggyorsabb gépe. Általában igen erős küzdelemre van kilátás. A verseny rendezősége megfelelő vonat- és hajóösszeköttetésekkel a nagyközönség részére is lehetővé teszi az izgalmas küzdelem megtekintését.

KÖZGAZDASÁG

Magyarország a zágrábi őszi árumintavásáron

Zágrábból jelentik: A zágrábi őszi árumintavásár szombaton nyilik meg. A vásáron Magyarország első izben szerepel önálló pavillonnal. Péntek délután a magyar pavillon helyiségében sajtóbemutató volt. A bemutatón megjelent dr. *Lamer Mirko,* a horvát autonóm báni önkormányzat kereskedelmi- és iparügyi osztályfőnöke, *Krasik,* a zágrábi kereskedelmi kamara elnöke, *Cekus,* az iparkamara elnöke, továbbá *Erber,* az árumintavásár elnöke.

A vendégeket dr. *Bartók László* zágrábi magyar királyi konzul, gróf *Csáky István,* a magyar Külkereskedelmi Hivatal sajtóosztályának vezetője, vitéz *Bornemissza Félix,* a csepeli szabad-kikötő vezérigazgatója és *Rihmer Oszkár,* a Külkereskedelmi Hivatal belgrádi kirendeltségének vezetője fogadták. A sajtóbemutatón megjelentek meleg elismerésüknek adtak kifejezést a magyar pavillon izlésesen elrendezett kiállitási anyaga felett. A bemutató után tokaji borkóstoló volt, amelyen magyarruhás lányok szolgáltak fel.

Este az Esplanade-szállóban Bartók konzul adott vacsorát.

A mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltsága fejében fizetendő buza árát a pénzügyminiszter szeptember hónapra szóló érvénnyel métermázsánként huszonhárom pengő 20 fillérben állapította meg.

Fulvio Maroi előadása az olasz agrárjogról. Fulvio Maroi római egyetemi tanár érdekes előadást tartott a Nemzeti Munkaközpont Vasmag csoportjában az olasz fasizmus agrárpolitikájáról. Az előadó idézte a Duce szavait, hogy „a föld és a faj elválaszthatatlanok", majd azt fejtegette, hogy az agrártörvények Olaszországban azt a központi célt szolgálták, hogy az agrárnépességnek a földhöz való kapcsolatait egészségesekké tegyék és e kapcsolatokat megőrizzék. A családvédelmet a talajjavitó és a telepitő törvények szorgalmazzák Itáliában. Törvényesen intézkednek arról, hogy a földművelő családok földbirtokot szerezhessenek maguknak. Az 1940-ben kiadott agrártörvény viszont a kisbirtok elaprózódását akadályozza meg. A fasiszta agrárpolitika és agrártörvényhozás a munkásvédelmet is kiépitette. Az előadást a lelkes közönség mindvégig élénk figyelemmel követte. A m. kir. külügyminisztérium és a budapesti olasz követség is képviseltette magát az előadáson.

A sörgyárak felvásárolják az egész idei komlótermést. A komlótermesztők és a sörgyárak képviselői között létrejött megegyezés szerint a sörgyárak kötelezték magukat arra, hogy a Magyarországon termett összes használható idei komlót felvásárolják a következő métermázsánkinti árakon: I. osztályu 550 P, II. osztályu 500 P, III. osztályu 450 P ab feladóállomás. A tavalyi megegyezéses árakkal szemben tehát lényeges az emelkedés, még pedig métermázsánkint az I. osztályu árunál 50, P, a II. osztályunál 30 P és a III. osztályunál 10 P.

Értékpiac

A részvénypiacon bizakodó hangulat mellett az egész vonalon magasabb árfolyamok jelentkeztek. A szilárdulás a bányapapirok piacáról indult ki és zárlatig tartott. A bankpapirok jól tartott árfolyamokon cseréltek gazdát. A kötvénypiacon szük keretek között mozgott az üzlet. A nem jegyzett értékek piaca csöndes volt.

Részvények (zárjelben zárlat). Első Bp. gőzmalom 13.50 (13.25), Bauxit 191.50—194 (193.75), Beocsini 12.60—12.80 (12.60), Borsodi szén 12.60—12.90 (12.50), Kohó 19—19.20 (19), Aszfalt 5.60 (5.50), Kőszén 381—383 (382), Nagybátonyi 42.50—43 (42.50) Salgó 40.20—40.10 (40.10), Urikányi 36 (36), Stephaneum 6 (6), Fegyver 37.75—38.50 (38.25), Ganz 16.75—16.50 (16.60), Rima 89.10—90 (89.75), Schuller 30 (30), Nasici 59 (60), Levante 0.25 (0.25), Tröszt 46 (46), Államvasut 8 (8), Délcukor 83.25—84.25 (83.75), Magyar cukor 94—94.50 (94), Georgia 22.50 (22.50), Izzó 115 (115), Dreher-Haggen. 171.50 (171.50), Gyapjumosó 4.05 (4.05), Műtrágya 36 (36), Gumi 53.10 (53), 1914. é. főv. 299.50 (299.50), 1927. é. főv. 100 (100).

Valuta. Dinár 7.60—7.90, USA dollár 360—365, Kanadai dollár 250—300, Cseh-Morva protekt. 11.45—11.80, Szlovákia 11.55—11.90, Lei 3.20—3.40, Lira 17.40—17.90, Svájci fr. 78.10—79.10, Svéd kor. 81.70—82.70 pengő.

Zürichi zárlat. Páris 10.05, London 17.64, New York 439, Milánó 22.15, Madrid 40, Berlin 175.40, Stockholm 104.75, Szófia 5.25, Belgrád 10, Athén 3, Istanbul 3.25, Bukarest 2.25, Helsinki 9, Buenos Aires 99⅝, Jokohama 103.

Termény- és árupiac

A gabonatőzsdén csak sörárpában volt számottevő forgalom. 1650 mázsa kelt el 25.50—26.00 pengős árakon. Kenyérmagvakban nem jelentettek üzletkötést. A hüvelyespiacon továbbra is tartózkodó a kereslet borsó iránt. A magpiacon minta szerinti biborheremagért dunántuli feladóállomásról 135 pengős árat fizettek. A kinálat nagyon gyenge.

A gabona- és terménypiac áralakulása. Buza 78 kg. 23, rozs 19. Árpa: sörárpa kiváló 26, elsőrendü 25, sörárpa 24, ipari 22, takarmány 65—66 kg. 20, középmin. 19. Zab 20.70. Elkelt 100 q 20.40-ért. Tengeri: tiszántuli áll. 25.10, egyéb áll. 24.05, Bpest közr. 23.85. Köles: vörös 32—35, egyéb 30—32. Káposztarepce 40—45, mák: ó 190—195, uj 195—200, napraforgómag 28, lenmag 50, tökmag 35, szójabab 31.50. Borsó: Viktória 55—60, zöld 45—48.50. Biborheremag 135—140, szöszös bükköny 78—83, csillagfürt 21.50—22.50. Finom buzakorpa 16.60—16.80, 8-as takarmányliszt 18.75—19.50 (helyt Bpest zsákkal). Lisztárak: buzaliszt: dara 42.60—43.60, 0GG, 0G, 0F 41.60—42.60, EB, EB1 35.20—36.20, SB 28.20—29.20 helyt Bpest.

Sertésvásár. A felhajtott 930 darabból 2 maradt eladatlan. Árak: uradalmi nehéz Ia, IIa és szedett Ia, IIa 144, öreg Ia 142—144, IIa 132—140, tőkesertés 144 fillér. Husárak: szalonnás félsertés 180, félhus 180—186 fillér. Hátszalonna sózott 28 kg. 198, 20 kg. 182—192, háj 186, belföldi zsir 190, márkás exportzsir 206, bél és gyomor 110—130, belsőrész 130 fillér.

Borjuvásár. Felhajtás 698 drb. Az irányzat tartott. Árak: Ia 105—108, IIa 94—104, IIIa 64—92 fillér kg-ként élősulyban.

Husvásár. Árak: marhahus Ia (ökör) egészben 210—224, hátulja 230—246, eleje 194—200, szegye 190, marhahus ökör IIa egészben 180—200, hátulja 190—210, eleje 170—180, szegye 166, tehén Ia egészben 200—206, hátulja 220—226, eleje 184—190, szegye 180, tehén IIa egészben 136—172, hátulja 150—186, eleje 130—150, szegye 140, csontozni való 120—130, növendékmarha Ia egészben 140—142, borju ölött bőrben Ia 150—180, IIa 150—168, borju eleje 140—150, lebőrözött eleje 140—146, hátulja Ia 200—204, IIa 170—198, juh ölött nyuzott Ia 156—160, IIa 130—154, bárány 120—150, bivaly 116—130, zsiger 100—110, faggyu 55—110, csont 40, marhafej (½ fej) 150—250, orr és köröm 30—50, láb 4 drb. 60—100, pacal egészben 70—100, marhabél 300—450, borjufodor egészben 50—70, juhbél 70—107, marhavér (egy tál) 30 fillér kg-ként. Készlet: nagymarha 325 (eladás 256), növendékmarha 6 (6), bivaly 6 (6), borju 914 (634), birka 217 (217), bárány 60 (60). A vásár irányzata közepes.

Csepeli vásártelep. Élő csirke 160—190, tyuk 150—170, lud 200—220, ruca 190—210. Tojás: ládaáru 200, kiolvasva 210—220, tejfel 1.10, teavaj 3.50, paszt. 3.80, tehénturó 0.60. Száraz lencse 76, borsó 88—90, burgonya: rózsa, Gülbaba 11.65, Ella 9.55, vöröshagyma 13—14, fokhagyma 28—44, fejeskáposzta 7.10, kelkáposzta 6.10, kalarábé 1.5—3, fejessaláta 4—8, cékla 10—15, karfiol 28—35, tök 5—3, sóska 16—20, paraj 20—25, zöldborsó 35—55, zöldpaprika 24—36, tölteni 40—55, vajbab 16—28, uborka 14—50, paradicsom 12—18, tengeri cső 7—10, alma 25—100, körte 60—120, szőlő 60—120, szilva 24—34, magvaváló 32—40, ringló 20—35, őszibarack 40—150, sárgadinnye 16—32, görögdinnye 12—24, áfonya 140.

A szerkesztésért felelős:
Dr. LÉGRÁDY OTTÓ főszerkesztő

Sivatagi kirándulás

— Milyen kár, hogy most nincs velünk a Fifi, hogy lakmározna! Illustrated.

19 éves, jómegjelenésü, nem keresztény urilány elfoglaltságot keres, akár egész napit is. „Egyedülálló 46509" fők.*

Délelőtti kisasszony, magyar-német, ajánlkozik. Tl.: 18—75—75.

Házitanítást vállal nyelvekben, mathematikában tökéletes pedagogus. Magánvizsgálatokra, érettségire előkészit Rózsa-u. 48. f. 2. 7156

Bangó Ferenc, a volt Bangó Tanintézet igazgatója, vállalná 1—2 magántanuló teljes garancia melletti előkészitését. Budapest, XIV., Telepes-u. 1-b. Tel. 496-730.

Olasz művelt nőlgytől, vagy urtól tanulnék. — Választ „Haladó 60499" jeligére főkiadóba.

Kiváló német tanár címe! Rökk Sz.-u. 29., I. 2.

Keresztény urileány fiatal, Egyiptomból, keres angol, francia órákat, társalgást, esetleg egész délutánra elfoglaltságot. Andrássy-ut 8. III. 3. Telefon: 125—037. 7061

Németet kitünő módszerrel, tökéletes kiejtéssel tanit 39 éves pedagógus. Levélcim: Dér, Nagymező-utca 25.

Román egyetemet végzett tanárnő román nyelvórákat ad, forditást, levelezést vállal. Dr. R. M., Klotild-utca 3/b. III. 2. 46493

Angol nyelvmesternő gyakorlattal órákat ad. Tel.: 357-690. (8—3-ig.)

Nyelvórákat adunk bárhol. Angol, francia, német, olasz, portugál, spanyol stb. Rózsa-u. 48. fszt. 2. 7155

GYORSIRÓ-GÉPIRÓ-ISKOLA
LÁNCHIDNÁL
GRESHAM PALOTA
TEL: 188-005

Irodai gyorsiróvá, gépiróvá gyorsan, olcsón kiképezzük. Különórás kiképzés. „Stenográfia", Rákóczi-ut 14. T. 342-999.

Ferenc-körúti Gyorsiróiskola. Magyar, német, kezdő, haladó tanfolyamok. Ferenc-krt. 28. Tel.: 188—172. 50792

Gyüjtőh. Állást keres

Négy középiskolát végzett intelligens fiatal lány gyermekek mellé ajánlkozik. Horváth Piroska, Bodajk. — Stefánia által vizsgázott nevelőnő jó bizonyitványokkal ajánlkozik. Jeligé „Szeptember 9-ére 96256".

Vegy. alk. munka

Szabónő mindent varr háznál. Tel. 142-863.

ADÁS-VÉTEL

Butor

Műbutorok, régiségek, likőr, metszetek, képek, szekrények, ebédlők, székek olcsón Lipthaynénál, Kristóf-tér 7/8. udvarban. 7137

Király-u. 112.

Jöjjön hozzánk, meglátja, érdemes! Használt és uj márkás műbutorok. Hálók, ebédlők, uriszobák, szalonok, kombinált szobák, antikvitások, irodabutorok, egyes darabok olcsón. Butorüzlet, Király-utca száztizenkettő. (Lövölde-térnél.)

NAGY SÁNDOR 26 Károly-körut
Gyönyörü uj használt **BUTOROK**
Hálók, ebédlők, uriszobák, garniturák, irodabutorok, csodás kombinált berendezések.

Részletre szezlonok, átvetők, ebédlő- és futószőnyegek. Paplanok, fotelágyak, függönyök, kárpitosáruk. Lakásberendezőnél, Baross-utca hetvennégy.

Sajátkészitményü konyhák, rekamié, sezlon, részletre is. Nagy asztalosnál, Szondi-u. 5.

BUTORT LEGJOBBAN „Bog-Mill" r.-t. butorüzletében, VI., Vilmos császár-ut 43. vásárolhat

HAIDEKKER
ANDRÁSSY-UT 21/17.

Butorvevők!
Háló 220, simaháló 335, ebédlő 365 P-ért. Részletre is. Wesselényi-u. 54.

Szenzációs butorhitel!
Gyönyörü hálók, legujabb kombinált berendezések; ebédlők mesés olcsón. Óriási választékban. Minden 100 pengő után havi 7 pengő részletre. Egy éven belüli kifizetésnél kamatokat visszatéritjük. István-ut 22.

HASZNÁLT MŰBUTOROK ÉBNERNÉL
KARPFENSTEIN-U. 2/A

Használt butorok
vétele és eladása legkedvezőbben. Dessewffy-utca 47. szám.

Gyönyörü háló, kombinált szoba, garnitura, kombinált szekrény olcsón. Hajós-u. 14. I. 1.

Figyelem! Régi butorát ujjávarázsolom olcsón háznál. Müasztalos, Varga Sándor, Hársfa-u. 18. I. 18. 36694

Sárgarézágyak eladók. Parádi-u. 1., II. 1. 36641

Eladó nagy régi kredenc, kettéosztható. Jutányosan, hall, penzióebédlő kávéháznak alkalmas. Szabóky-u. 35., I. Telefon 137—544.

Egyéb berend.

Keleti szőnyeget
(hibásat is) magas árban veszek. Telefon 142-843.

Perzsaszőnyeget
(zálogjegyet is) veszek. T.: 189—148. Faragó, Váci-utca 21. 54385

Valódi perzsaszőnyeg csakis privátnak eladó. Ney, Szent István-körut 12. II. 8. 19719

Használt keleti, magyar perzsákat olcsón vehet Wilhelmnél, Erzsébet-körut 50, udvarban.

Keleti és egyéb szőnyeget vesz-elad, javit, tisztit Javitóműhely, József-körut 62. Tel. 143—926.

Etna folytonégő és Meidinger kályha eladó. Telefon: 11—82—23.

Üvegfiókos üzleti pult olcsón eladó. Tauszky, Teréz-körut 3. 7142

Hangszer

Rövid fekete gyakorlózongora kettőszáz, zongorák, pianinók feltünő olcsón huszpengős havi részletre is. Rákóczi-ut ötven, zongorateremben.

ZONGORA HEGEDŰ HARMONIKA REMÉNYI-nél!
VI., Király-u. 58

ZONGORÁK
pianinók huszpengős részletre. Fenyőné, Erzsébet-körut 26

Zongorát v. pianinót vennék. T.: 342—836.

SCALA Erzsébet-körut 15
Világmárkás zongorák, pianinók legolcsóbban. Páncélszerkezetü rövid zongorák 650.— pengőtől. Részletfizetés. 35416

Rádió hangszergyár, Rákóczi-ut 60
Kérjen árjegyzéket!

Hivja 13—93—23. Veszek zongorát, pianinót. Fahn készitő, Rákóczi-ut 64.

Ingatlan

Birtok—Telek

Budapest környékén 800 négyszögöl őserdő butortölggyel olcsó áron sürgősen eladó. Érdeklődni lehet XI., Albert-utca 73. fsz. 1. d. u. 5—8.

Gödöllőn eladó 2 sz. villa, gazd. épületek, élő, holt felszerelés 22.000 P és vele átadó 10 holdas 5 éves bérlet. Zabónál, Gödöllő, Kossuth-u. 57.*

Budafoki-ut közelében két és fél hold, befektetésre igen alkalmas ingatlan olcsón eladó. Érdeklődés József-körut 37. I. em. 4. vagy délután telefonon 130—168. 7052

Alkalmi vétel! Hidegkuti-uton közműves ikertelek 3 évi részletre. 165—790. 7118

Telek 184 öl 2Xszoba konyha, 6 lónak istálló 12.000 P. Jász-utca 64., füszeres. 60533

Zuglói közműves családiház-telkek
a Kerepesi-uti HÉV. rákosfalvai megállójától 3 percre, Kristály strandfürdővel szemben, a gr. Gvadányi-, Virradat-, Remény-utcákban, 30 filléres Beszkárt átszállójegy. Többéves részlet, csatorna, viz, villany! Érdeklődni
MAGYAR TISZTVISELŐK TAKARÉKPÉNZTÁRA RT-nál,
IX., Ferenc-krt. 14. Telefon: 18—88—78, vagy a helyszinen, XIV., Gr. Gvadányi-utca 8. sz. alatti irodánkban, vasárnap egész nap.

Felsőgöd legmagasabb részén 150 négyszögöles házhelyek részletfizetésre eladók. Óbuda-Ujlaki Takarék. Telefon. 6825

650 öles telek X. ker., Beleznay-u. (Rákosfalva) eladó 12 P áron ölenként. (30 fill. átszálló határ). Bővebbet 28. sz. Háztulajdonosnál.

Telek, Zöldmáli lejtőn, 312 öl, gyümölcsös, közművek eladó. Tel. d. u. 2—6-ig. 16—40—96. 54501

Bérház — Gyár

Kényszereladás! Lipótvárosi nagyadómentes bérpalota, 1—2 szobáshallos olcsóbérü lakásokkal, 8% nettóra 140.000. Szajka, 259—122.

Thököly-uti villarayonban jól jöv. kis bérház, adóm. 2000 bér, 23.000-ért; Legjobb helyen, térrenéző, adóm. III. em. 2 szoba, halloskomf. kislak. tisztán 7%-ra, 115.000-ért, fiz. felt.; Gellért-térnél IV. em. sarokpalota, összkomf. luxuslak., nagyadóm. 30.000 bér, 340.000-ért; dr. Hegyi, 13—96—83. 36705

Thököly-uton 3 em. AM. hallos lakások, légvéd. 10.000 jöv., 106.000 P. Telefon: 420—505. 36652

Fektesse be pénzét ½, v. ¼ házrészbe. „Központi 30511" jeligére Erzsébet-köruti főkiadó.

Uj modern bérház II. emeletes 6 drb kislakással, 37.000 pengővel átvehető, négyezerhétszáz jövedelemmel tulajdonostól. Telefon 49-77-01 d. u. 2—6-ig. 54628

Villa—Palota

Pestkörnyéki 8 szobás közp. füt. park, gyümölcsös, akár berendezéssel olcsón. Cim főkiadóban*

Uri villa gyönyörü helyen, 4 szoba, konyha, spejz, pince, terrasz, veranda, 1330 □ nemes gyümölcsös és csemegeszőlővel, 2 perc állomástól. „Budapest közelében 7127" főkiadóba.

Rózsadombon, 1962-ig nagyadóm. 3 szoba komf. 26.000-ért; Tisztviselőtelepen, 200-as parkban, 5 szobás komf. és 2 kisebb lak. 45.000-ért; Ráth György-u.-nál 320-as parkban, hipermod. palota, 3x3 szobás halloskomf. lak. garázs, közp. füt. 85.000-ért, 60-nal átv., dr. Hegyi, 13—96—83.

Rákosligeten 4 szobás uri villa egyszáz pengő havira eladó. Foltin, Rákosliget, XV. utca 5.

Luxuskivitelü egyemeletes villa, gyümölcsfákkal, adómentes, prima épitkezés, Korongutcában eladó. Tulajd. telefon 380—017 köznap.

Villa XIV. ker. Zuglóban körvasutnál, kettőszobás, összkomfortos, parkettás, verandával, adómentes, 17.000-ért eladó, 11.000-rel átvehető. Beköltözhető. Stern, Baross-u. 44. T. 134—840.

Buda legszebb helyén 3 szoba hallos villarész központi fütéssel, garázzsal 34.000. Ezenkivül nagy választék budai villákban! Szajka-ingatlaniroda, Horthy M.-ut 124. Tel. 259—122. 36617

Csal. ház — Örökl.

Dunaparton családi ház, 600-as gyümölcsössel, 6000-ért eladó. Vénosz: 135—275. 36692

Azonnal beköltözhető 4 szobás adómentes családi ház sürgősen eladó. XI., Zólyom-lépcső 5/d. Tulajdonos tel. 14-28-19.

Városligetnél uj családi ház 2-szer 3 szob. komf. lakással 35.000 eladó. György, Rákóczi-ut 17. I. 1/a. 36717

Szent István Parkban
(Hollán-utcánál)
egyszobás hallos, egyszobás konyhás és garszon, valamint 2 szobás hallos, parkra, Dunára és Margitszigetre néző
öröklakások
keleti, nyugati fekvéssel, központi fütés, melegviz, nov. beköltözéssel eladók. Önálló telekkönyvi tulajdon. Érdeklődés helyszinen és telefon 292-885.

Öröklakások
NAGYKÖRUTAK KÖZÖTT
VII., DOHÁNY-U. 30/b alatt (Ostende-kávéház mögött) luxuskivitelü, délkeleti, erkélyes 1—2 szobás hallosak, gardrobeszobával és garszonok beépitett konyhabutorral eladók. Központi fütés, melegviz. Óvóhely. Minden lakás önálló telekkönyvi tulajdon. Vételnél vevő nevére azonnal átirva. Tőkebefektetésre nettó 7% kamatozás. Érdeklődés helyszinen egész nap, vasárnap is 2-ig. Telefon: 340—905.

Németvölgyi-ut 57. sarkon, Buda legelőkelőbb helyén már épülő Napsugár villában 3 és 2 sz. hallos, nagyméretü
ÖRÖK-LAKÁSOK
még átirásmentesen, eredeti áron leköthetők. Ugyanitt irodák, rendelők, garázsok örökáron.
Csendes
öröklakásiroda,
Horthy-körtér 1. sz.
Tel.: 259-842, 269-087.

Rákosszentmihály, Jávor-utca 131., kis családiház eladó. 30526

3 szobás, komfortos ház, adómentes, modern, eladó. Albertfalva, Gróf Tisza István-utca 31.

Rhegyen 3 szobás ház, vizműves hely 8000 P eladó. Zrinyi-u. 54. Fodor. 36668

Ruházat

Használt férfiruhákért,
egyenruhákért óriási árat fizetek. Spiegel, Teréz-körut 2. T. 128-942.

Perzsabunda valódi, gyönyörü szilbunda olcsón eladó. Vörösmarty-u. 61. II. 1. Domokos kert.

Perzsabundát, perzsaláb, macska, sealbundát most olcsón vehet Szemere szücsnél, Erzsébet-körut 26., II. em.

SZENZÁCIÓS árat fizetek használt férfi, női és egyenruhákért, egész háztartásért, zálogjegyért, szövetcsere. István-ut 28. Gerstl. Tel.: 13—46—85.

Használt férfi-, női és **egyenruhákért**
cipőért, egész háztartásért, jégszekrényért legtöbbet fizetek. Szövetcsere. Freund, Dobozi-utca 27. Tel.: 14-26-73.

Két szép ezüströkam olcsón eladnám. Bethlen-u. 11. II. 17. 46502

Pézsmahasbunda, több szőrmegallér olcsón eladó. Margit-krt. 54., IV. 1-a. 60528

Üzlet

Saroksöntés főutvonalon napi 120 P forgalommal, 50 hl. hordóval, minden elfogadható árért eladó. Ferenc-körut 24, II. 2. 54609

Vagyonszerző jogfolytonos vendéglő komf. lakással, udv., kerttel, betegségből sürg. olcsón eladó. György, Rákóczi-ut 17. I. 1/a. 36716

Söntés, vendéglő a város belterületén, havi 6000 pengő forgalommal azonnal eladó. „Készpénz" esetleg garancia" jeligére Teréz-körut 31. dohánytőzsdébe. 60530

Egyéb adás-vétel

Vennék márkás autót, keveset használt, 80 P adójut. „Készpénzért 60508" jeligére főkiadó.

Topolino bevonulás miatt sürgősen eladó. Csepel, Gróf Széchenyi-ut 10. 60503

Ford—Köln 40 P évi adóju, kisfogyasztásu, 4 ülésés, csukott, uj gumikkal, olcsón eladó. Ujpest, Király-u. 9. Molnárné. 60514

Teherautó 1½ tonnás Ford AA, 28-as tipus, Méray motorkerékpár, 350-es eladó. Klein autós, Szabadszállás. 89357

4-6 tonnás teherautó
pótkocsival, üzemanyag és soffőr nélkül, hoszszabb időre
bérbe kerestetik
Telefon: 183—994. 54616

VARRÓGÉP,
kerékpár, gyermekkocsi
nagy választékban. — Használt varrógépért magas árat fizetek. — Gépkölcsönzés. Bachrach, Dohány-utca 68. Telefon: 222—687.

Drótszőrü, elválasztott foxik elsődijas szülőktől eladók. IV., Kristóf-tér 7—8. III. 1. 46540

Folytonégő fehér zománckályha, réz gyermekágy, kerti vaskapu, 100x200, eladó. Vilmos cs.-ut 60., villamosüzlet.

BÉRL.-ELLÁT.

Lakás

Lakását kiadom
Bejelentőt honorálom. Telefon: 121-173, 125-782.

Budán, Vöröskereszt-kórháznál, Avar- és Bán-utcák sarkán épülő bérházban (elérhető 2. és 8. autobusz, vagy 61. villamossal), modern
1-2 szoba hallos lakások
november elsejére kiadók a helyszinen. Telefon: 111—750. 7047

ELSŐ KERESZTÉNY LAKÁSKIADÓNÁL
Alkotmány-u. 19 I. 5
Főbérletek, villák olcsón, bármerre, bármikorra. Telefon 127—031.

Kiadó és átadó!!!
lakásokat keres a jobb uri körök keresztény közvetitője, u. o. lakások bármerre kaphatók. Teréz-körut 37. I. 5. Telefon 120—001. 46552

Nógrádverőcén, kilátással a Dunára, 2 és 3 szobás modern villák fürdőszobával november 1-re, esetleg korábban kiadók vagy eladók. Willoner Géza, Nógrádverőce. *7106

2 szobás komfortos szép tágas lakás berendezéssel, olcsó lakbérszerződéssel átadó. VIII. Szeszgyár-utca 12., III. 28.

Gellérthegyi villában 1 szobás lakás elő-, fürdőszobával, novemberre kiadó, közp. fütés. Mihály-u. 12-b. T. 347-861.

1 és 2 szobás komf. lakás kiadó. Miksa-u. 9. III. 17.

7 szoba hall I. em. régi bérü gyönyörü lakás azonnal is kiadó. Tel.: 143—270. 36709

Lakások:
Átriumnál 1 sz. hallos havi 90, Urániánál 3 sz. utcai 110. Krisztinában 4 sz. havi 160. Csendőrlaktanyánál 3 sz. hall 160. Széna-térnél 5 sz. havi 165. Operánál 3 sz. hall 180. Hősök-terénél 5 sz. 165. Marcibányi-téren 2 sz. hall és 2 sz. összkomf. villalakás 100. Körtérnél 3 sz. 125. Keletinél 3 sz. összk. 90. Korvinnál 2 sz. hall 125+25%. Hollán-utcában 1 sz. hall 100+25%, berendezése 3000. Vigszinháznál 1 sz. garsz. melegvizf. 83. Stefániánál 2 sz. garsz. villában, melegvizfütéssel 100. Ezenkivül lakások bármerre
Lakásnyilvántartónál, Horn Ede-utca nyolc. Telefon: 121-173, 125-782.

FIGYELEM!
Főbérleti 2—3—4 és több szobás olcsóbérü lakások kizárólag
FORTUNÁNÁL
kaphatók. Teréz-körut 12., I. 3. T.: 118-511.

Kisebb, nagyobb önálló
berendezett lakások
Lakásnyilvántartónál, Telefon: 125-782, 121-173.

Üres utcai szoba konyha Vilmos császár-utnál, etázsfütéssel, bejárat folyosóról, fürdő, telefonhasználattal disztingvált hölgynek vagy urnak garszon urnál azonnalra kiadó. Részletes irásbeli öninformációt „Kapukulcs 54593" jeligére főkiadóba kérek. 54593

Lakások:
1 sz. komf. Nemzetinél 55.—. Horvátkertnél 1 sz. konyha alkovos 35.—. 2 szobásak Thököly-utnál erkélyes komf 1000.—. Kálvária-térnél hallos ½ komf. 1080.—. Csengery-utcában ½ komf. 760.—. József-körutnál hallos, füt, melegv. 1800.—. Margithidnál komf. 900.—. 3 szobásak Baross-kávéháznál fütés, melegviz 2200.—. Operánál hallos 2200.—. Körtérnél 1500.—. Nemzetinél 4 sz. 1500.—. Erzsébet-körutnál 5 sz. 1920.—. Dijtalanul kiadom főbérleti lakását államinak, városinak.
EXPRESS
Erzsébet-körut 16. Telefon: 422—156. 36718

4 szobás utcai, fafütéses, liftes, Báthory-utcai lakásomat elcserélném hasonló 2 szobással. Levelek „Olcsó bér" hirdetőbe, József-körut 38.

Rómaifürdőben 4 szobás összkomfortos villa házmesterlakással, 300 öles gyümölcsöskerttel kiadó. Tulajdonos telefonja 8—10-ig 127—428. 46534

Keresek 1-(2) sz. nagym. főlépcsőh. garszonlakást. V. ker. „Állami hpár 36670" főkiadóba.

Kiadó luxuskivitelü 1 darab 1 szoba-hallos és garszonlakás melegvizzel Boráros-téri hidnál, Mester-utca 15. Ugyanott üzlethelyiségek is.

Elcserélném olcsóbérü 2 szobás Szent István-köruti udvari irodámat 2 vagy 3 szobás utcaira. Telefon: 319—854.

Egyszobás komfortos kerti lakások uj házban szeptemberre vagy októberre kiadó. Gyarmat-utca 63. T. 49-77-01. d. u. 2—6-ig. 54627

Kettőszobás, összkomfortos udvari olcsóbérü lakásom elcserélném hasonlóra IV—VI. kerületben bármikorra. Telefon: 220—184. 30509

2-3-4 több szobásak
olcsó bérrel Központi Lakáshirdető Vállalatnál. Több köszönőlevél. Telefon: 122-175, 122-474. Cimre nagyon ügyelni.

Garszon szép utcai fürdőszobás lakás alacsony régi bérrel, modern berendezéssel együtt azonnal is átadó. Bővebbet telefonon: 141—527. 54620

FIGYELEM!
2—3—4 szobás régibérü lakás azonnal is. Iroda: Kisstáció-u. 5. 143-270.

Szoba—Ellátás

Lónyay-utca közelében magányos nőnél butorozott szobát keresek. „Özvegy 46557" jeligére főkiadóba.

Átutazóknak szép szoba 5 P. Vilma királynő-ut 20. 421—384. 46555

Butorozott szobák
garszonbérletek, átutazószobák olcsón, napibérért, főlépcsőházi, főbérleti lakások. — Tel.: 422-156. EXPRESSNÉL, Erzsébet-körut 16. f. 3.

Fasor penzió, teljes komfort, kitünő ellátás napi 7 P. Vilma királynő-ut 20. 421—384. 46556

MÁTRA SZÁLLODA
Tel. 114—508, 424—730.
Hideg-melegviz.
Központi fütés.
Havibéres szobák
Polgári árak
Párisi nagy áruház mögött. VI., Paulay Ede-utca 52. szám.

Lak csak havi 19.80 P. „Emese - Hölgyotthon", Kecskeméti 14., I. 3. T. 184375.

Rex penzió, Nagymező-utca 31., központi fütéses elegáns szobák, diéta 4 pengőtől.

Főlépcsőházi dunai pazar lakosztály Országháznál urnak vidékinek olcsón. Telefon 118—395.

DUNÁRA néző elegáns, balkonos szobák légfütéssel, melegvizzel, uri ellátással. Kossuth Lajos-tér 4. I. Telefon: 12-46-30. Pensio. 60447

Egyetem közelében kétágyas, szépen butorozott szoba uri ellátással kiadó. Érdeklődés hétfőtől: Ráday-u. 23., I. 4.

Lakótársnőt keresek elfoglaltsággal egyszobás komfortos főbérleti lakásomba. Ó-utca 28. földszint 8. 46532

Diákot keresztény tiszta uri házhoz gondos ellátással vállalok. Ambrózy K., VI., Csengery-u. 64.

Tanárnőnél leányoknak havi huszért lakás. Teréz-körut 27. I. 10.

Éves, havi bérletre butorozott szobák 25 pengőért. Vadaskert. Hüvösvölgy. 7117

Gyermektelen keresztény helyen lépcsőházi különbejáratu szoba üresen vagy butorozva férfinak kiadó. Ugyanott lakótársat keresek. Jókai-u. 40. I. 11. II. udvar. 7122

Három-négy diákot vagy diákleányt uri ellátásban részesit felelősség mellett fővárosi tanár. Szent István-krt 7, II. 8.

Kecskeméti-utcai elegáns sz. gőzf. T. 187-123.

Butorozott garszon lakás kiadó. Muzeum-körut 7. I. 6. 76309

Zárda-utcánál, villában, elegáns nagy szoba, központi füt., kert. T. 154-381

Török-pensió, II., Török-utca 10. Lukácsfürdőnél szobák kiadók ellátással. Tel. 155-296. 75481

Butorozott szoba uri házaspárnak kiadó. Konyha használat. Fő-u. 77.

But. komf. szoba 1—2-nek. Lövölde-tér 2. f. 6.

Belvárosban 2 elegáns szoba ellátással. Ferenc József-rakpart 6. I. 10. Telefon 38-40-72.

Főlépcsőházi, erkélyes, utcai, fürdőbenyilós, udvari. Arany János 33. II. 24. 46565

90-ért ellátással különbejáratu, azonnalra. Margit-körut 31., I. 2.

Főlépcsőházi, elegáns szoba garszon urnak havi bérbe azonnalra kiadó. Rózsa-u. 59., I. 9.

Elegánsan butorozott szoba légfütéssel, fürdőszoba használattal kiadó. Damjanich-utca 35, III. em. 14. 35028

Elegáns utcai fürdő 40 pengőért, esetleg 2 személynek. Ráday 11, I. 6.

Gőzfütéses elegáns szoba, közvetlen fürdőszobával, telefonnal, kiadó. Pozsonyi-ut 43. I. 3.

Főuri villában gyönyörü utcai szoba üresen is, fütés, melegvizzel, kit. ellátással, 2 személynek, telefonnal, kiadó. Andrássy-ut 120. földszint.

Különbejáratu komfortos kis szoba kiadó. Alkotmány-utca 16. I. 1.

Keresek nagy üres szobát a Belvárosban. Dorottya-u. 2., VI. 1.

Különbejáratu féregmentes elegáns uriszoba fürdőszoba, telefon. — Damjanich-u. 52., III. 6.

Különbejáratu szép utcai szoba fürdőszobával 1-re kiadó. VIII., Kálvária-tér 20., fszt 1.

Hölgyeknek társasszoba, fürdőszobával huszonöt. Tisza István-u. 1., II. 5.

Két szép utcaiszoba, butorozva, fürdőszobahasználattal kiadó. Nagymező-u. 25., II. 1. 54591

Lépcsőházi szoba fürdőszobával 35 P-ért kiadó. Akadémia-u. 5., III. 12-a

Belvárosban folyóvizes, 2 személyes, erkélyes szoba ellátással személyenként 100-tól. Váci-u. 17., III. 5. Tel.: 382—338.

Gőzfütéses szoba nőnek kiadó. Baross-u. 90. V. 2

Utcai lakrész, v. udvari szoba szépen butorozva, fürdőszobahaszn. kiadó. Bank-u. 7. I. 2. 10—5-ig.

Operánál elkülönitett szoba uri környezetben kiadó. Telefon, lift. Paulay Ede-u. 41. III. 1.

Szoba kiadó azonnalra. Telefon: 142—941.

Nagy és kisebb utcai gőzf. melegvizes kiadó. Telefon: 157—967.

Gőzfütéses, melegvizes 2 luxus szoba kiadó. Telefon: 38—42—13.

Főlépcs. butor. fürdő, tel. vidékieknek napokra is. Hajós-u. 30. házf.

Andrássy-ut 14. III. 8., központi fütéses elegáns szoba ellátással olcsón.

Belv. eleg. utcai gőzf., melegviz. 18—93—84.

Győrfi-penzióban Harmincad-utca 3. szobák rendkivül olcsón. 54605

Három elegánsan butorozott utcai szoba teljes komforttal, konyhahasználattal azonnalra is kiadó. Szent István-körut 11. IV. 3. 54581

Különbejáratu uriszoba, telefon, fürdőszoba, dijtalan lifthasználattal kiadó. Lövölde-tér 2-a. IV. 34. szám. 54601

Különbej. utcai 1 v. kettőnek központi füt. m-fürdő, uri ellátással. Gondozásra szorulónak is. Arany János-u. 27. II. 3. Tel. 116-529. 7159

Calvin-téri Urileányotthon. Közp. füt. Üllői-ut 2. Kinizsy Nőotthonban lakás 25. 54612

Szoba ellátással kereszténynél kiadó. Havas-u. 1., III. 1. 60525

Operánál tiszta utcai, nem különbejáratu szoba fütéssel, fürdőszobával, teljes ellátással, állásban levő nőnek száz pengőért kiadó. — Lázár-utca 20., III. 2.

Belvárosi gőzfütésü, most festett 2—3 különbejáratu szépen butorozott szoba kiadó. Királyi Pál-utca 9. III. 6. 182—141. 60529

Butorozott udvari szobát keres idősebb házaspárnál szeptember 15-re vagy október 1-re urinő. Üllői-ut 68. Mayerné trafik. 60505

Urilánynak szép utcai, Dunára nyiló szoba, esetleg egy udvari is, kitünő ellátással kiadó. Telefon: 183—405. 60501

Gyüjtőh. Szoba kiadó

Különbej. szoba, fürdő. Rákóczi-ut 23., II. 28.

Nyaralás-Üdülés

Akar erőt gyüjteni a téli hónapokra?
Keresse fel a kies fekvésü Sikonda gyógyfürdőt, „a Mecsek gyöngyét". Országos hirü gyógyforrása számos betegség természetes gyógyszere. Szakorvosi rendelés. Thermal strand. Diétás konyha. Olcsó utóidény árak! Felvilágositással kizárólag a fürdőigazgatóság szolgál: Sikondafürdő (Baranya m.) Tel.: Magyarszék 11.

Egyéb bérlet

Nagymező-utca 38. gyönyörü üzlethelyiség vendéglőnek vagy kávéháznak részbeni berendezéssel kiadó. Érdeklődés házfelügyelőnél.

KÜLÖNFÉLE

Házasság

45 éves állami főmérnök 60.000-ret érő ingatlannal és 600 havi fixszel nősülnék. Nem hozományvadász vagyok. — Megb. Klinovszkyné, V., Csáky-u. 16., I. em. 7.

Férjhez menne árvaleány 30.000 pengővel. Fényképe Nagy Jenőnél

Férjhez menne urileány 60.000 P-vel. Megbizottja: Nagy Jenő. 36712

Nagy Jenő 30 éve közvetit házasságokat. Rákóczi-ut 61. Telefon.

Jómegjelenésü uri fiu urhölgy ismeretségét keresi házasság céljából. „Molett 3784" jel. fők.

28 éves varrónő férjhez menne. „Magas 89352" jeligére főkiadóba.

Független 46 éves birtokos fess uriasszony
férjhez menne
magas állásu, nyugdijas idős független intakt urhoz. „Átlagon felüli 89449" főkiadó továbbit.

Házasság céljából keresem a lelkem párját. Aki jó, figyelmes, aki megtanitana hinni az emberi jóságban! . . . Magas, fiatal urihölgy vagyok, ötvenes, igazi ur levelét kérem Erzsébet-köruti főkiadóba „Harmonia 30517" jel.

Társ

Társat keresek meglevő iparomhoz, biztos jövőjü és jövedelmező vállalathoz 2000 pengővel. Cim a főkiadóban.

Őskeresztény fiatalember nagyobb gazdaság bérléséhez többezerrel rendelkező társat keres. Jelige „Akadály nincs 46474" főkiadóba.

Forgalmas trafikba alkalmazással, esetleg részesedésre 3000 pengőt keresek. Mester-u. 1. (Házfelügyelő.) *30530

Kitünő női szalonnal birt urihölgy megosztaná Calvin-térnél nagylakását iparigazolványossal. „Együtt dolgoznánk 30539" főkiadóba.

Nyersanyag és iparigazolvány van, feldolgozáshoz 5000-rel társat keresek. „Vegyi szakma 30540" főkiadóba.

Fa-szénüzlethez tőkés társat keresek. Pestszenterzsébet, Kossuth Lajos-u. 36. trafik.

Bevezetett papirüzem társat keres. „Háromezerrel 7163" fők.

Kisebb tőkével társulna üzletasszony. „Ruhatárbérlet" Blocknerhez, Vilmos császár-ut 33.

Tanusitványos keres
penzió direktrice
állást gyakorlattal, magyar, német, francia, angol nyelvtudással, átvenne 10-12 szobás penziót vagy betársulna nagyobbhoz. — Kimeritő ajánlatok „Megbizható 17905" jeligére Blocknerhez, Városház-u. 54618

Fiatal őskeresztyén bejegyzett ügyvéd fővárosi ügyvédi iroda nyitásához pénzes társat keres. Vallás mellékes. Kitünő ötletek, elsőrangu szervezés, nagy összeköttetés. „Biztos jövő" jeligére Erdős hirdetőbe. Teréz-körut 35.

Vegyes

Többezret felaprózok tisztviselőknek, más hitelképeseknek. Előnyös ingatlankölcsönök. Ferenc-körut 24., II. 2.

Liliom 19-nek
levele van az Erzsébet-köruti főkiadóban.

Dudok Matild kocsmáját Damjanich-utca 20. szám alatt ügyfelem átveszi. Hitelezők különbeni igény elvesztés terhe alatt 1940 szept. 2-ig jelentkezzenek. Györgyiroda. 71215

Felhivás! Megvettem Nagyatádi-Szabó-utca 39. kocsmaüzlet berendezését. Hitelezők követelésüket 3 nap alatt jelentsék. Sugárné, Podmaniczky-utca 77.

Friedmann Miksa, Lehel-utca 17-d. kocsmáját megvettem. Hitelezők jelentkezzenek legkésőbb szept. 2-ig. Lázár Lajosnál, Váci-ut 50., I. em. 10. 7152

„Összetartozunk." Kijárok oly messze s még csak nem is láthatom rég. A másik nem fog belehalni, kérem, ne menjen hozzá vissza, ha csak nem őt szereti mégis. Tiz hó és szabad leszek egészen. Hivatal után 4—6 arra megyek, 1-én is. Kedves, kérem, láthassam. 30489

Anyatejjel ellátnám oly egyén csecsemőjét, aki férjemet állásba helyezné. Cim főkiadóban. *

Pesti Hirlap rt. kiadása, Légrády Testvérek rt. nyomása, Budapest, V., Vilmos császár-ut 78. sz. A kiadásért dr. *Kovács Dezső*, a nyomdáért *Kertész Árpád* felelős.